



Euroopa Liidu  
Nõukogu

Brüssel, 7. juuni 2023  
(OR. en)

---

---

Institutsioonidevaheline  
dokument:  
2023/0161(NLE)

---

---

9367/23  
ADD 1 REV 1

ECOFIN 435  
FIN 528  
UEM 99

## MÄRKUS

---

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega muudetakse nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang

---

Delegatsioonidele edastatakse nõukogu rakendusotsuse muutmise otsuse (mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2023) 265 final) juurde kuuluva eelnimetatud lisa parandatud versioon (kirjavea ja pealkirja parandus).

## LISA

### 1. JAGU. TAASTE- JA VASTUPIDAVUSKAVAGA ETTE NÄHTUD REFORMID JA INVESTEERINGUD

#### 1. Reformide ja investeeringute kirjeldus

##### A. KOMPONENT 1. ETTEVÖTETE DIGIPÖÖRE

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk on edendada Eesti ettevõtetes digipööret ja suurendada nende konkurentsivõimet, eelkõige eksporditurgudel. Sellega antakse rahalist toetust kõigi sektorite ettevõtjatele nende digipöörde eri etappides, keskendudes VKEdele ja mikroettevõtjatele, ning antakse konkreetne panus digilahenduste juurutamisse ja kasutuselevõttu ehitus- ja autokaubaveo sektoris. Samuti pööratakse selle komponendi raames erilist tähelepanu digioskustele, et suurendada VKEde juhtide teadlikkust ning toetada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) spetsialistide oskuste täiendamist ja ümberõpet.

Meetmed, mille eesmärk on toetada ekspordivõimaluste leidmist ja Eesti ettevõtete nähtavuse suurendamist välismaal, viiakse ellu koostöös Ettevõtjate Arendamise Sihtasutuse tegevusega.

Komponendi meetmed aitavad rakendada digipöördesse investeerimist ja oskuste nappust käsitlevaid riigipõhiseid soovitusi (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3 ja 2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnaeesmärke.

#### **A.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

##### ***1.1. Investeering: Ettevõtete digipööre***

Meetme eesmärk on soodustada ettevõtetes digipööret, keskendudes eelkõige VKEdele ja mikroettevõtjatele.

Meetmega antakse rahalist toetust Eestis mis tahes sektoris tegutsevatele VKEdele ja mikroettevõtjatele nende digipöördega seotud tegevuseks ja investeeringuteks. Rahalist toetust täiendavad äriühingute omavahendid ning see hõlmab üht või mitut järgmistest tegevustest:

- digitehnoloogia kasutuselevõtt,
- tööstusandmepilvede arendamine,
- tööstusuuringud, arendustegevus, testimine ja katseprojektid;
- teostatavusuuringud ning nõustamis- ja tugiteenused,
- töötajate koolitamine.

Rahastamine toimub avatud projektikonkursside kaudu.

Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), välistatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega

järgmiste tegevuste rahastamine: i) fossiilkütustega seotud tegevus, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>1</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>2</sup> madalam; iii) prügilate, jäätmepõletustehaste<sup>3</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>4</sup> seotud tegevus; iv) tegevused, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda. Peale selle peab konkursitingimustes olema sätestatud, et valida võib ainult tegevusi, mis vastavad asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

## **1.2. Investeering: E-ehituse arendamine**

Meetme eesmärk on kiirendada ehitussektori digipööret, et suurendada selle tootlikkust, vähendada keskkonnajalajälge ja parandada hoonete kvaliteeti. Investeering peaks soodustama ka laiemat ja tõhusamat andmete jagamist sidusrühmade vahel.

Meede koosneb kolmest eri tegevussuunast:

- (i) tarkvaraliideste loomine riikliku e-ehituse platvormi (mida töötatakse praegu välja majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna juhtimisel) ning sektoris kasutatavate olemasolevate avaliku ja erasektori teabesüsteemide vahel, et muu hulgas automatiseerida hoonete regulatiivsetele nõuetele vastavuse kontrollimist ning sertifikaatide ja lubade väljastamist; see hõlmab e-ehituse platvormi kasutajate koolitamist (sealhulgas koolitusmaterjalide väljatöötamist);
- (ii) rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamise toetamine ehituse ja hoonete korrashoiu digitaliseerimisel, sealhulgas ehitusandmete klassifitseerimise süsteemi kasutuselevõtmise, ehitusmaterjalide ja ehitustoodete andmebaasi loomise ning ehitusteabe modelleerimise juurutamise teel kinnisvara korrashoiu valdkonnas;
- (iii) toetus (avatud projektikonkursside kaudu valitud) projektidele, mille eesmärk on rakendada digitaalehituse vahendeid ning arendada (ja prototüüpida) innovaatilisi era- ja avaliku sektori teenuseid, mis on ühendatud riikliku e-ehituse platvormiga.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

---

<sup>1</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>2</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>3</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>4</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmete kompostimiseks ja biojäätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

### **1.3. Investeering: E-veoselehe teenuste arendamine**

Meetme eesmärk on toetada autokaubaveoalase teabevahetuse digitaliseerimist e-veoselehtede kasutuselevõtu teel kooskõlas määrusega (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) kohta, aidates seega kaasa siseturu sujuvale toimimisele.

Meetmega toetatakse:

- (i) teenuseosutajaid eFTI platvormide loomisel, et võimaldada e-veoselehtede (eCMR – elektrooniline saateleht) kasutuselevõttu,
- (ii) transpordi- ja logistikaettevõtjaid oma süsteemide ja protsesside ühendamisel eFTI platvormidega, et võimaldada neil kasutada e-veoselehti (eCMR).

Asjaomased projektid valitakse välja kahe eraldi projektikonkursiga.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **1.4. Reform: Oskuste reform ettevõtete digipöördeks**

Reformi eesmärk on aidata kaasa ettevõtete suutlikkuse suurendamisele juhtkonna tasandil, et juhtida ja edendada digipööret, ning tagada Eesti ettevõtete jaoks piisav arv ajakohaseid oskusi ja teadmisi omavaid IKT-spetsialiste, et ettevõtted saaksid täielikult ära kasutada digipöördega kaasnevat võimalust. Samuti on selle eesmärk pakkuda nii töötavatele kui ka töötutele inimestele uusi karjäärivõimalusi oma IKT-oskuste täiendamise ja ümberõppe kaudu ning väljaspool formaalõpet omandatud oskuste parema tunnustamise kaudu. Meetmega soovitakse suurendada ka naiste osakaalu IKT-alases õppes ja seonduvatel kutsealadel.

Meede koosneb järgmisest neljast tegevussuunast:

- (i) ettevõtete (eelkõige VKEde) juhtide koolitamine, et suurendada nende IKT-oskusi ja -teadmisi ning teadlikkust IKT kasutamisest saadavast võimalikust kasust;
- (ii) IKT-ekspertide väljaõppe sisu ja korralduse läbivaatamine, võttes arvesse uusimaid tehnoloogilisi arenguid, küberturvalisuse kasvavat tähtsust ja ettevõtete vajadusi,
- (iii) IKT-spetsialistide kvalifikatsiooniraamistiku ümberkujundamise katseprojekt;
- (iv) IKT-spetsialistide oskuste täiendamine ja ümberõpe, muu hulgas küberturvalisuse valdkonnas.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **1.5. Reform: Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel**

Meetme eesmärk on suurendada Eesti ettevõtete, sealhulgas eelkõige IKT-sektori ettevõtete ekspordi- ja konkurentsivõimet. Meede peaks eeldatavasti olema eriti kasulik VKEde jaoks. Samuti kasutatakse meetme rakendamisel ära digitaalsete vahendite pakutavaid võimalusi.

Meede koosneb kolmest allmeetmest:

- (i) konkreetsetele riikidele või piirkondadele suunatud ekspordistrateegiate väljatöötamine;
- (ii) ettevõtluskeskuste loomine peamistel eksporditurgudel;
- (iii) Eesti (eelkõige IKT-sektori) toodete ja teenuste tutvustamine füüsilistel, virtuaalsetel ning hübriidlähetusel ja -üritustel.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### **1.5.1. Alareform: Riigi- ja regioonistrateegiad**

Selle alareformiga töötatakse välja rida terviklikke ekspordistrateegiaid, mis on suunatud peamistele sihtriikidele ja -piirkondadele, mis pakuvad Eesti ettevõtetele suurt kasvuvõimalust. Need sisaldavad eraldi peatükke IKT-sektori ekspordivõimaluste kohta, samuti üldisemalt eri rakendusvaldkondade (nt juhtimine, haridus ja transport) digilahendusi.

Strateegiate eesmärk on anda nõu asjaomastele turgudele sisenevatele või seal juba tegutsevatele ettevõtetele.

Strateegiates käsitletavat riigid ja piirkonnad määratakse kindlaks analüüsi abil, mis teostatakse alameetme rakendamise osana.

Seda meetet rakendatakse koostöös EASi (ning teiste partnerite) tegevusega.

#### **1.5.2. Alareform: Innovaatilised ettevõtluskeskused olulisematel eksporditurgudel**

See alareform seisneb ettevõtluskeskuste loomises seitsmes oluliseks ekspordituruks peetavas välisriigis (nii ELis kui ka väljaspool). Ettevõtluskeskused sisustatakse selliselt, et konkreetsetel turul mis tahes sektoris tegutsevad Eesti ettevõtted saaksid seal korraldada füüsilisi, virtuaalseid ja hübriidkoosolekuid, vastuvõtte ja esitlusi. Keskuse sisseseadet saab kasutada ka väljaspool üritusi mis tahes klasteri või konkreetse Eesti ettevõtte tutvustamiseks klientidele. Ettevõtluskeskused aitavad tutvustada Eesti ettevõtteid, toetavad neid eksporditegevuses kohapeal ja aitavad ligi meelitada välisinvestoreid. Keskused tegutsevad koostöös EASi ja teiste partnerite tegevusega.

Ettevõtluskeskuste asukohad määratakse kindlaks pärast alameetme rakendamise osana teostatavat analüüsi.

#### **1.5.3. Alareform: Globaalsed e-ekspordi löögirühmad ja virtuaallavad**

Selle alareformiga luuakse nii avaliku sektori asutuste kui ka muude sidusrühmade, sealhulgas eraettevõtjate esindajatest koosnevaid rühmi, kes toetavad Eesti (eelkõige IKT-sektori) toodete ja teenuste tutvustamist lähetusel ning füüsilistel, virtuaalsetel ja hübriidüritustel osalemise kaudu.

Selle alareformi rakendamine hõlmab ka digitaalsete vahendite paremat kasutamist Eesti toodete ja teenuste tutvustamiseks suurüritustel. Nn virtuaallavad loovad Eesti sidusrühmadele rohkem osalemisvõimalusi ja tõstavad esile Eesti digilahendusi. Virtuaallavad koosnevad tehnilistest lahendustest, mis ühendavad füüsilisi ja digitaalseid elemente, et võimaldada Eestis toimuvatel ekspordiga seotud üritusel jõuda ülemaailmse vaatajaskonnani või Eesti eksporditajatel osaleda välismaal korraldatavatel ülemaailmsel üritustel.

Seda meetet rakendatakse koostöös EASi (ning teiste partnerite) tegevusega.

## A.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möötühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
1	1.1. Ettevõtete digipööre	Eesmärk	Projektikonkursi ettevalmistamine koos hindamiskriteeriumide ja toetuse andmise tingimustega	Konkursikutse on avaldatud				2. kv	2022	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kuulutab välja ettevõtete digipööre toetamise projektikonkursi ja avaldab pakkumuste hindamise kriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ja toetuse andmise tingimused määratakse kindlaks Eesti ettevõtete vajaduste ja meetme eeldatava mõju analüüsi alusel. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega tagatakse ka, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet.
2	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine			0	110	4. kv	2023	Selliste ettevõtete arv, kes on saanud majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumilt toetust, et edendada oma ettevõttes digipööret kooskõlas konkursitingimustega (selliste ettevõtete arv).
3	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine			110	230	4. kv	2025	Selliste ettevõtete arv, kes on saanud majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumilt toetust, et edendada oma ettevõttes digipööret kooskõlas konkursitingimustega (selliste ettevõtete arv).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
4	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Ehitusalase digitehnoloogia kasutamise rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamine	Rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamine				4. kv	2024	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium juhib ja koordineerib tööd, mida tehakse ehitusalase digitehnoloogia kasutamise rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamiseks ehituses ja kinnisvarahalduses ning millega võetakse kasutusele ehitusandmete klassifitseerimise süsteem, luuakse avalikult kättesaadav ehitusmaterjalide ja ehitustoodete andmebaas ning juurutatakse kinnisvarahalduse valdkonnas ehitusteabe modelleerimist.
5	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Avalike teenuste kättesaadavus e-ehituse platvormil	E-ehituse platvormi ja sellega seotud avalike teenuste liideste kasutuselevõtt				4. kv	2025	E-ehituse arendusplaanis ette nähtud avalikud teenused arendatakse välja, need toimivad ning need avalikustatakse e-ehituse platvormil. Kasutajatele pakutakse ka koostismaterjale. See hõlmab tehiskeskonnaga seotud teenuseid, nagu ehitus- ja planeerimisload, ehitisregister (logiraamat) ja renoveerimispass.
6	1.2. E-ehituse arendamine	Siht	Arendus- ja prototüüpimisprojektide lõpuleviimine		Lõpetatud projektide arv	0	102	4. kv	2025	E-ehituse platvormil põhinevate digitaalehituse vahendite ja innovaatiliste digilahenduste prototüüpide väljatöötamise ja/või rakendamise lõpetatud projektide arv.
7	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormide arendamine		Alustatud projektide arv	0	5	2. kv	2023	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormi arendamise projektid, mille kohta on tehtud positiivne toetuse andmise otsus (projektide arv).



Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
8	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	E-veoselehe (eCMR) liidese arendustööd		Alustatud projektide arv	0	200	4. kv	2024	Projektid, mis võimaldavad transpordi- ja logistikaettevõtjatel ühineda eFTI platvormidega ja kasutada eCMRi liidest ning mille kohta on tehtud positiivne toetuse andmise otsus (projektide arv).
9	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Lõpetatud projektide arv kokku		Lõpetatud projektide arv	0	205	4. kv	2025	Lõpuleviidud eFTI ja eCMRi projektid, mis aitavad kaasa e-veoselehtede kasutuselevõtule (projektide arv).
10	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Eesmärk	E-veoselehtede väljatöötamise ja kasutuselevõtu järelhindamine	Järelhindamisaruande vastuvõtmine majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis				2. kv	2026	Välisasutus analüüsib toetusmeetme mõju autokaubaveo sektorile ja koostab hindamisaruande, mille võtab vastu majandus- ja kommunikatsiooniministerium.
11	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Eesmärk	Digioskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiste õigusaktide jõustumine	Teised õigusaktid on jõustunud				2. kv	2022	Jõustuvad toetuse rakendamiseks ja väljamaksmiseks vajalikud teised õigusaktid. Toetuse andmise tingimused kehtestatakse ministri käskkirjaga, mis kooskõlastatakse rahandusministeriumi ja Riigi Tugiteenuste Keskusega. Ministri käskkiri sisaldab järgmist: - meetme eesmärk, - toetatava tegevuse kirjeldus, - toetuse saajad ja sihtrühmad, - rakendamistingimused, - rahastamiskõlblikud kulud ja kasutatud lihtsustused, - maksetingimused, - aruandluse ja järelevalve tingimused.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
12	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolitustele registreerumine		Osalejate arv	0	500	4. kv	2023	Meetme raames toetatavas koolitustegevuses osalevate inimeste arv. Koolitused hõlmavad VKEde juhtide teadlikkuse suurendamist ning IKT-spetsialistide oskuste täiendamist ja ümberõpet. Vähemalt 35 % koolitusel osalejatest on naised.
13	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolituste lõpuleviimine		Osalejate arv	0	2000	2. kv	2026	Meetme raames toetatava koolituse läbinud inimeste arv. Koolitused hõlmavad VKEde juhtide teadlikkuse suurendamist ning IKT-spetsialistide oskuste täiendamist ja ümberõpet. Vähemalt 35 % koolituse läbinutest on naised.
14	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppe uute moodulite arv		Eesti täiskasvanu hariduse infosüsteemis registreeritud õppekavade arv	0	5	4. kv	2024	Välja töötatud oskuste täiendamise ja ümberõppemoodulite arv koos üksikasjaliku ülevaatega õppe sisust, struktuurist ja koolitusmaterjalidest, mille alusel digioskustega seotud koolitust pakutakse. Moodulite jaoks välja töötatud uued õppekavad registreeritakse Eesti täiskasvanuhariduse infosüsteemis.
15	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	IKT-spetsialistide kvalifikatsioonistandardite läbivaatamine.		Analüüsitud ja vajaduse korral kohandatud kvalifikatsioonistandardite arv	0	5	4. kv	2024	Riiklikku kvalifikatsiooniregistrisse kantud IKT-spetsialistide kvalifikatsioonistandardite arv (analüüsitud ja vajaduse korral kohandatud standardid).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
16	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.1. Riigi- ja regioonistrateegiad	Eesmärk	Strateegiate väljatöötamise ettevalmistamine	Ettevalmistustöö lõpuleviimine				2. kv	2022	Ekspordistrateegiate koostamiseks vajalik ettevalmistustöö viiakse lõpule. Ettevalmistusülesanded hõlmavad järgmist: - analüüs selle kohta, millised välisurud on strateegiate väljatöötamise seisukohalt olulised, - ettevõtete huvide analüüs, eksportivate ettevõtete vajaduste kaardistamine, et suurendada nende konkurentsivõimet eksporditurgudel, vajaduste järjestamine.
17	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.1. Riigi- ja regioonistrateegiad	Eesmärk	Uuringute tellimine	Lepingute allkirjutamine				2. kv	2024	Välisministeerium korraldab hanked strateegiate ja tootepakettide koostamiseks eesmärgiga saada välisurgude kohta üksikasjalikku turuteavet. Sõlmitakse hankelepingud.
18	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.1. Riigi- ja regioonistrateegiad	Siht	Riigi- ja regioonipõhiste ekspordistrateegiate arv		Avaldatud strateegiate arv	0	13	2. kv	2026	Väljatöötatud riigi- ja/või regioonipõhiste ekspordistrateegiate arv. Strateegiad sisaldavad põhjalikke analüüse ja etteaimavaid tarku nõuandeid välisurgudele sisenevatele ja seal tegutsevatele ettevõtetele.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
19	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.2. Innovaatilised ettevõtluskeskused peamistel eksporditurgudel	Eesmärk	Ettevalmistav analüüs ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukoha kindlaksmääramiseks	Ettevalmistav analüüs on esitatud				2. kv	2022	Välisministeerium koostab ettevalmistava analüüsi, mis võimaldab kindlaks määrata ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukohad. Analüüs peab näitama, kuhu rajada ettevõtluskeskused, mis aitaksid eksporditurgudel suurendada nõudlust Eestis valmistatud toodete ja teenuste järele.
20	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.2. Innovaatilised ettevõtluskeskused olulisematel eksporditurgudel	Siht	Avatud ettevõtluskeskuste arv		Ettevõtluskeskuste arv	0	7	2. kv	2026	Välisministeeriumi juhtimisel avatud ettevõtluskeskuste arv, eesmärgiga toetada ettevõtteid olulistele eksporditurgudele sisenemisel ja seal tegutsemisel ning aidata neil tutvustada Eesti tooteid ja teenuseid viisil, mis võtab arvesse kohaliku ettevõtluskeskkonna ja kultuuri eripära.
21	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.3. Globaalsed e-ekspordi löögirühmad ja virtuaallavad	Eesmärk	Löögirühmade loomine ja sihtkohtade valimine ülemaailmsete digilähetuste jaoks	Otsused löögirühmade koosseisu ja ülemaailmsete digilähetuste sihtkohtade kohta				2. kv	2022	Välisministeerium valib analüüsi põhjal välja ülemaailmsete digilähetuste sihtkohad ja moodustab löögirühmad, et suurendada Eesti digiteenuste ekspordi lisaväärtust ja Eesti ettevõtete, sealhulgas eelkõige IKT-ettevõtete ekspordivõimet ning meelitada ligi innovatsiooniks vajalikke täiendavaid välisinvesteeringuid.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
22	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel  1.5.3. Globaalsed e-eksporti löögirühmad ja virtuaallavad	Siht	Globaalsete löögirühmade lähetuste arv ja nende suurürituste arv, kus Eesti on virtuaallavade kaudu esindatud		Toimunud lähetuste ja ürituste koguarv	0	29	2. kv	2026	Välisministeeriumi moodustatud globaalsed löögirühmad teevad vähemalt 14 lähetust, et suurendada Eesti digiteenuste ekspordi lisaväärtust ja Eesti ettevõtete, sealhulgas eelkõige IKT-ettevõtete ekspordivõimet ning meelitada ligi innovatsiooniks vajalikke täiendavaid välisinvesteeringuid. Eesti on virtuaallavade kaudu esindatud vähemalt 15 üritusel.

## **B. KOMPONENT 2. ETTEVÖTETE ROHEPÖÖRDE KIIRENDAMINE**

### **Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk on kiirendada Eesti ettevõtlussektori rohepööret ja kasutada ära sellega kaasnevat äriühimusi. Komponent koosneb kahest reformist ja kuuest investeeringust ning selle eesmärk on toetada rohetehnoloogia arendamist, suurendada keskkonnahoidlikku teadus- ja arendustegevust, innovatsioonisuutlikkust ja ressursitõhusust, võtta kasutusele uusi ärimudeleid ning parandada oskusi ja teadmisi rohepöördega seotud valdkondades. Selle komponendi meetmetega luuakse rohepöördest terviklik arusaam, mis aitab eemaldada peamisi turutõrkeid ning hõlbustab tehnoloogilist ja käitumuslikku läbimurret, et suurendada ettevõtlussektori konkurentsivõimet. Meetmetega toetatakse ka kapitaliturgude ja ettevõtluskeskkonna edasist arengut.

Komponendi meetmed aitavad rakendada riigipõhiseid soovitusi, mis käsitlevad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate innovatsioonisuutlikkust ning investeeringute suunamist rohepöördele, tagades juurdepääsu piisavale rahastamisele (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3), oskuste nappust (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2) ja fossiilkütustest sõltuvuse vähendamist (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

#### ***2.1. Reform: Ettevõtete rohepööre***

Reformi eesmärk on edendada ettevõtlussektori rohepööret, mis peaks eeldatavasti mõjuma hästi nii majandusele, keskkonnale kui ka ühiskonnale, muutes olemasolevad ettevõtted tõhusamaks ja keskkonnasõbralikumaks (ressursitõhusus, uued rohepööret näitavad sertifikaadid ja toodete müügiload) ning toetades uute rohetehnoloogia ettevõtete tekkimist (rohetehnoloogiate arendamine ja kasutuselevõtt, bioressursside uued väärindusvõimalused).

Reformiga luuakse laiapõhjaline rohepöörde rakkerühm, et edendada koostööd rohetehnoloogia sidusrühmade vahel, ning võetakse vastu õigusaktid, mis on vajalikud viie täiendava investeeringu rakendamiseks: 1. roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks; 2. rohetehnoloogiate arendusprogrammid; 3. tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine; 4. ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt; 5. Rohefond.

Reform on vastastikusel seoses 1. komponendiga, sest digitaliseerimine ja automatiseerimine aitavad kaasa rohetehnoloogia arendamisele ja ettevõtlussektori rohepöördele.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2022.

#### ***2.2. Investeering: Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks***

Investeeringu eesmärk on tagada ettevõtete rohepöörde elluviimiseks vajaliku kvaliteetse oskusteabe olemasolu. Investeeringuga juurutatakse täiskasvanutele mõeldud ajakohaseid oskuste täiendamise ja ümberõppe programme, ajakohastatakse kõrg- ja kutsehariduse õppeprogramme ning töötatakse välja ja katsetatakse paindlikumaid õppeprogramme, mis pakuvad mikrokraadi omandamise võimalust, võttes arvesse rohemajanduse tulevasi vajadusi.

Roheoskused on määratletud kui oskused, mida on vaja töökohtadel, mis aitavad energia- ja ressursitõhusust parandades vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning hõlmavad ringmajanduse põhimõtete laialdasemat juurutamist. Koostöös sidusrühmadega ajakohastatakse kutsestandardeid ja

-kirjeldusi ning vajaduse korral töötatakse välja uued kirjeldused, täpsustades eeldatavaid õpitulemusi ja määrates kindlaks konkreetsed valdkonnad, millel on suurim mõju rohepöördele. Juba praegu rohepöörde mõjualasse jäävates sektorites (energeetika, transport, jäätmekäitlus ning uued tööstusharud ja sektorid, millel on potentsiaali luua rohepöördest tulenevaid või sellega seotud töökohti) töötavatele või karjäärimuutust planeerivatele inimestele pakutakse ümberõppe võimalust.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **2.3. Investeering: Rohetehnoloogiate arendusprogrammid**

Investeeringu eesmärk on aidata kaasa ettevõtete rohepöördele, edendades innovaatiliste rohetehnoloogiate arendamist ja levitamist. Investeering peaks suurendama teadusmahukate rohetehnoloogia ettevõtete arvu turul ja toetama idufirmade ökosüsteemi. Investeeringuga toetatakse idufirmasid ja arenguklastreid, keskendudes mitmesuguseid arendusteenuseid (nagu kiirendid, inkubaatorid, ettevõtlusarendus, prototüüpimine ja katseprojektid) hõlmavatele integreeritud rohetehnoloogilistele lahendustele, ning parandatakse turul juba tegutsevate eri liiki organisatsioonide ja asutuste (ülikoolid, ettevõtted, muud sidusrühmad) vahelist koostööd.

Investeeringute põhiorhk on energia- ja ressursitõhususel, ringmajanduse edendamisel, uutel ärimudelitel, digitaliseerimisel ja automatiseerimisel. Investeeringu raames toetatavad projektid aitavad Eestil vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendada loodusvarade tootlikkust.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **2.4. Investeering: Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine**

Investeeringu eesmärk on toetada tootmissektori ärimudelite muutumist, et tagada Eesti toodete vastavus keskkonna- ja kliimaeesmärkidele, sealhulgas ringmajanduse põhimõtetele, ning suurendada tootmisettevõtete konkurentsivõimet. Meetmega toetatakse projekte, millega ajakohastatakse tootmisettevõtete ärimudeleid, et viia need vastavusse kliima- ja keskkonnaeesmärkidega. Projektid valitakse välja projektikonkursi alusel.

Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), välistatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega järgmiste tegevuste rahastamine: i) fossiilkütustega seotud tegevus, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>5</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>6</sup> madalam; iii) prügilate, jäätme põletustehaste<sup>7</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>8</sup>

<sup>5</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>6</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomases võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>7</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>8</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojätmete kompostimiseks ja biojätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb

seotud tegevus; iv) tegevused, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda. Peale selle peab konkursitingimustes olema sätestatud, et valida võib ainult tegevusi, mis vastavad asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **2.5. Investeering: Ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt**

Investeeringu eesmärk on parandada ettevõtete ressursitõhusust, sealhulgas energiatõhusust, pöörates erilist tähelepanu alakasutatud bioressursside, nagu jääkide ja kõrvalsaaduste väärdamisele. Investeeringu eesmärk on toetada ettevõtetes tootmistehnoloogia ja tootearenduse valdkonna innovatsiooni ning aidata kaasa ringmajandust soodustavate lahenduste juurutamisele.

Meetmega toetatakse kahte liiki investeeringuid:

- tööstusettevõtete ressursitõhusate rohetehnoloogiate edendamine;
- bioressursside väärdamine.

Projektid valitakse välja projektikonkursi alusel. Toetust saavate projektide valiku peamiste kriteeriumide hulgas on, vastavalt olukorrale, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise tõhusus, ressursitõhusus, kulutasuvus, tootmisjääkide ja jäätmetekke vähendamine, bioressursside väärdamisel loodav lisaväärtus ja väljatöötatavate lahenduste uuenduslikkus.

Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), välistatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega järgmiste tegevuste rahastamine: i) fossiilkütustega seotud tegevus, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>9</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>10</sup> madalam; iii) prügilate, jäätmepõletustehaste<sup>11</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>12</sup> seotud tegevus; iv) tegevused, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda. Peale selle peab konkursitingimustes olema sätestatud, et valida võib ainult tegevusi, mis vastavad asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

---

esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>9</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>10</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomases võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>11</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>12</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmekompostimiseks ja biojäätmekompostimiseks anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.



## 2.6. Investeering: Rohefond

Investeeringu eesmärk on kaasata kapitali uute rohetehnoloogiate arendamiseks strateegilistes valdkondades, nagu energeetika, põllumajandus, toiduainetööstus, transport ja logistika ning materjalid ja keemiatööstus. Rohefondist rahastatakse ettevõtteid ja sektoreid, mille tooteid, teenuseid või protsesse iseloomustab teadusmahukas rohetehnoloogia ja mille tegevus aitab potentsiaalselt kaasa keskkonnaprobleemide lahendamisele või kasvuhoonegaaside heidet vähendavate või siduvate uute toodete, teenuste või tehnoloogiate väljatöötamisele või lähtub ökodisaini nõuetest. Investeeringuid tehakse kestlikesse projektidesse, võttes arvesse ELi taksonoomiamäärust.

Meedet rakendatakse rahastamisvahendina, mis on osa laiemast rohetehnoloogia investeerimisprogrammist, millega pakutakse riikliku fondivalitseja SmartCap kaudu ettevõtetele omakapitali investeeringuid otseinvesteeringutena või läbi riskikapitalifondide.

Meede vastab põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01). Eesti ja SmartCapi vahel sõlmitav juriidiline kokkulepe ning sellel põhinev rohefondi investeerimispoliitika peab sisaldama:

- i. nõuet, et InvestEU fondi kestlikkuskontrolli suhtes kohaldataks komisjoni tehnilist suunist; ning
- ii. nõuet, et äriühingud, kes teenisid eelmisel majandusaastal üle 50 % oma tulust järgmistelt tegevustelt ja/või varadelt, võtaksid vastu ja avaldaksid oma rohepöörde kava: i) fossiilkütustega seotud tegevus ja varad, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>13</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus ja varad, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>14</sup> madalam; iii) prügilate, jäätmepõletustehaste<sup>15</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>16</sup> seotud tegevus ja varad; iv) tegevus ja varad, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda; ning
- iii. nõuet, et SmartCap kontrolliks toetusesaaja vastavust asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele kõigi tehingute puhul, sealhulgas nende puhul, mis on kestlikkuskontrollist vabastatud.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

---

<sup>13</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>14</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>15</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>16</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmete kompostimiseks ja biojäätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

## **2.7. Investeering: Tingimuste ja võimaluste loomine taastuenergiast põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks**

Investeeringu eesmärk on toetada terviklike rohevesiniku väärtusahelate kasutuselevõttu ja katseprojekte alates energia tootmisest ja tarnelahendustest kuni lõpptarbimiseni eri rakendusvaldkondades.

Toetatavad projektid valitakse projektikonkursi alusel. Projektikonkurss on avatud kõikide majandussektorite projektidele. Vesiniku tootmiseks kasutatav elekter peab olema toodetud taastuvatest energiaallikatest ja rohevesiniku tarbimine peab toimuma Eestis.

Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), välistatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega järgmiste tegevuste rahastamine: i) fossiilkütustega seotud tegevus, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>17</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>18</sup> madalam; iii) prügilate, jäätmepõletustehaste<sup>19</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>20</sup> seotud tegevus; iv) tegevused, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda. Peale selle peab konkursitingimustes olema sätestatud, et valida võib ainult tegevusi, mis vastavad asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

## **2.8. Investeering: Energiavarustuskindluse investeeringutoetus**

Investeeringu eesmärk on toetada ettevõtete üleminekut fossiilenergiast alternatiivsetele energiavarustuse allikatele. Rahastamiskõlblikud alternatiivsed energiavarustuse allikad on järgmised:

- taastuvad energiaallikad, mis vastavad taastuenergia direktiivile (EL) 2018/2011 (RED II);
- arvestist tarbija pool asuvad salvestusseadmed;
- elektrifitseerimine ning
- ühendamine direktiivi 2012/27/EL (energiatõhususe direktiiv) kohase kaugküttesüsteemiga.

Toetatavad tegevused peavad hõlmama eespool loetletud alternatiivsetele energiavarustuse allikatele üleminekuks vajalike seadmete ostmist, paigaldamist ja nendega seotud ehitustöid.

<sup>17</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>18</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>19</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>20</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmete kompostimiseks ja biojäätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), tagatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega, et toetust antakse ainult eespool loetletud alternatiivsetele energiavarustuse allikatele. Toetatavad taastuvad energiaallikad peavad olema kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/2011 ning järgima eelkõige seoses bioenergiaga säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume, mis on sätestatud nimetatud direktiivi artiklites 29–31, ning toidu- ja söödakultuuridest toodetud bioenergiat reguleerivaid norme, mis on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 26. Geotermiline tegevus ei tohi hõlmata nafta ega gaasi uurimist ega kaevandamist ega sel eesmärgil kasutatavaid seadmeid. Tuleb tagada, et metaani eraldumine oleks minimaalne ja jääks tunduvalt alla 20 000 CO<sub>2</sub> ekvivalenttonni aastas. Konkursi rahastamiskõlblikkuse kriteeriumites välistatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest väiksem. Kui tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt väiksem, kuid on sellest siiski väiksem, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks kasvuhoonegaaside heidet ei olnud võimalik rohkem vähendada. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

## B.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
23	2.1. Ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Rohepöörde rakkerühma loomine rohepöörde rakendamiseks ja seireks	Rakkerühm ja töörühmad on loodud				4. kv	2021	Keskonnaministeerium kujundab olemasoleva (2020. aastal loodud) rohetechnoloogia töörühma ümber taaste- ja vastupidavuskava alusel moodustatavaks rohepöörde rakkerühmaks, et koordineerida ettevõtete rohemajandusele ülemineku meetmeid ning parandada koostööd ja teabevahetust avaliku sektori ning sidus- ja huvirühmade vahel. Erimeetmete jaoks moodustatakse vajalikud töörühmad.
24	2.1. Ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Ringmajanduse tegevuskava vastuvõtmine rohepöörde rakkerühmas	Ringmajanduse tegevuskava on vastu võetud				4. kv	2022	Rohepöörde rakkerühm vaatab läbi praegused ringmajanduse meetmed ja tegevuskavad ning koondab need ühtseks ringmajanduse tegevuskavaks, mis on aluseks Eesti ringmajandusele üleminekule.
25	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Eesmärk	Roheoskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiste õigusaktide jõustumine	Teised õigusaktid on jõustunud				2. kv	2022	Jõustuvad toetuse rakendamiseks ja väljamaksmiseks vajalikud teised õigusaktid. Need peavad sisaldama sätteid, millega tagatakse, et kõik meetme raames toetatavad tegevused keskenduvad valdkondadele, mis aitavad vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid või kohaneda kliimamuutustega.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
26	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppemoodulite arv		Moodulite arv	0	5	4. kv	2024	Välja töötatud oskuste täiendamise ja ümberõppemoodulite arv, sealhulgas üksikasjalik ülevaade õppe sisust, struktuurist ja koolitusmaterjalidest, mille alusel pakutakse roheoskustega seotud koolitust.
27	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppeprogrammides osalevad inimesed		Osalejate arv	0	2830	2. kv	2026	Meetme raames toetust saanud koolituskursuse läbinud inimeste arv kokku.
28	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogramm	Eesmärk	Arendusprogrammi kavandamise ja koostamise töörühma moodustamine	Projektijuhi töölevõtmine ja töörühma moodustamine				4. kv	2021	Investeeringute kavandamise ja rakendamise koordineerimiseks võetakse tööle projektijuht ning moodustatakse laiapõhjaline sidusrühmade rühm. Määratakse kindlaks projektijuhi ülesanded, et koguda turuosalistelt teavet ning kavandada vajalikud toetusmeetmed ja hanked. Töörühm moodustatakse ettevõtlike arendamise kogemusega inimestest ning see peab kokku tulema vähemalt kolm korda aastas, et teha kokkuvõtteid investeeringutega seotud tegevusest ja anda soovitusi edasiste meetmete kohta. Töörühm koostab tingimused arengukava raames toetatavate meetmete valiku kohta nii, et oleks tagatud iga meetme otsene panus kas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse või kliimamuutustega kohanemise toetamisse.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
29	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogramm	Eesmärk	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi käivitamine	Kõigi arendusklastrite ning kavandatud ja avatud toetusmeetmete kohta on lepingud sõlmitud				2. kv	2024	Vähemalt viie arendusklastri riigihankemenetlused viiakse lõpule ja võitjatega sõlmitakse lepingud. Kavandatakse toetusmeetmed ja avatakse nende esimesed taotlusvoorud vähemalt kümnele esimesele idufirmale. Valikumenetlusega tagatakse, et iga toetatav meede aitaks otseselt kaasa kas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele või kliimamuutustega kohanemise toetamisele.
30	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogramm	Siht	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi kaudu toetust saanud klastrite arv		Klastrite arv	0	5	2. kv	2026	Arendusprogrammi kaudu toetatavate klastrite arv.
31	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogramm	Siht	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi kaudu toetust saanud idufirmad, kes on saanud erainvesteeringuid		Idufirmade arv	0	10	2. kv	2026	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi kaudu toetust saanud idufirmad, kes on arendusprogrammi jooksul või pärast seda saanud vahendeid erainvestoritelt (selliste idufirmade arv).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
32	2.4 Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Eesmärk	Toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine	Ministri käskkirja on jõustunud				2. kv	2022	Toetuse andmise tingimused kehtestatakse vastutava ministri käskkirjaga. Need peavad sisaldama rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatavad tegevused ja/või ettevõtted peavad aitama kaasa kliimaneutraalsele majandusele, vastupidavusele ja kliimamuutustega kohanemisele, sealhulgas ringmajanduse eesmärkidele, nagu ringmajanduse põhimõtete asutusesisene rakendamine ning transpordi- ja ladustamisettevõtete tegevuse üleviimine uutele alustele.
33	2.4 Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Siht	Toetatud projektide arv		Projektide arv	0	70	4. kv	2025	Projektid, millele on tehtud väljamakseid vastavalt konkursikutses sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele, et võtta kasutusele ärimudeleid, mis toetavad üleminekut kliimaneutraalsele majandusele, vastupidavust ja kliimamuutustega kohanemist, sealhulgas ringmajanduse eesmäärke.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
34	2.5. Ressursitõhusa rohetehnoloogia kasutuselevõtt	Eesmärk	Konkursi väljakuulutamise	Konkursi teatis on avaldatud				2. kv	2022	Kuulutatakse välja ressursitõhusate rohetehnoloogiate ja bioressursside väärimise toetuse taotlemise konkurss ning avatakse taotlusvoor. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega tagatakse, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), ja need peavad sisaldama välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatav tegevus ja/või ettevõtted peavad aitama kaasa kliimaneutraalsele majandusele, vastupidavusele ja kliimamuutustega kohanemisele.
35	2.5. Ressursitõhusa rohetehnoloogia kasutuselevõtt	Siht	Projektikonkursi tulemusel toetuse saanud projektide arv		Projektide arv	0	36	4. kv	2023	Toetuste andmine 36 tööstusrajatiste rohetehnoloogia ja bioressursside väärimise projekti jaoks, mis on välja valitud konkurentsipõhise projektikonkursi alusel kooskõlas konkursitingimustega.



Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
36	2.5. Ressursitõhusa rohetehnoloogia kasutuselevõtt	Siht	Lõpetatud projektide arv		Projektide arv	0	36	2. kv	2026	Lõpetatud projektid, mille eesmärk on parandada ressursitõhusust rohetehnoloogiate edendamise ja bioressursside väärimise kaudu, vastavalt konkursitingimustele ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele (selliste projektide arv).
37	2.6. Rohefond	Eesmärk	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning SmartCapi vahelise lepingu allakirjutamine	Leping on alla kirjutatud				4. kv	2021	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ja SmartCap sõlmivad rohefondi haldamiseks lepingu, mis sisaldab järgmist: - investimiseesmärgid investimiseks ettevõttesse ja tegevustesse, mis aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele ja kliimamuutustele vastupidavuse parandamisele, sealhulgas teadlikkuse suurendamise meetmed; rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, millega tagatakse toetusesaajate vastavus põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades kestlikkuskontrolli, välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
38	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringispoliitika dokumendi vastuvõtmine SmartCapi poolt	SmartCap on investeerimispoliitika dokumendi vastu võtnud				4. kv	2021	SmartCap võtab vastu rohefondi investeerimispoliitika. See on kooskõlas majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ja SmartCapi vahel sõlmitud lepinguga, mis sisaldab investeerimiseesmärke ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse meetme toetusesaajate vastavus põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades kestlikkuskontrolli, asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet ning nõuet, et toetusesaajad, kes teenisid eelneval eelarveaastal rohkem kui 50 % oma tuludest välistamisnimekirja kantud tegevustest või varadest, võtaksid vastu ja avaldaksid rohepöörde kava.
39	2.6. Rohefond	Siht	Riskikapitalifondidesse tehtud investeeringute või ettevõtetesse tehtud omakapitaliinvesteeringute maht		Investeeringute kapitali maht (eurodes)	0	55 000 000	4. kv	2024	Rohefond investeerib kooskõlas investeerimispoliitikaga riskikapitalifondidesse või ettevõtetesse vähemalt 55 miljonit eurot (välja arvatud tegevuskulud).
40	2.6. Rohefond	Siht	Riskikapitalifondidesse tehtud investeeringute või ettevõtetesse tehtud omakapitaliinvesteeringute maht		Investeeringute kapitali maht (eurodes)	55 000 000	90 000 000	2. kv	2026	Rohefond investeerib kooskõlas investeerimispoliitikaga riskikapitalifondidesse või ettevõtetesse vähemalt 90 miljonit eurot (välja arvatud tegevuskulud).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
41	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuenergia põhineva rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Eesmärk	Toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine	Ministri käskkirja on jõustunud				4. kv	2022	Rohevesiniku terviktehnoloogiatega seotud projektide valikukriteeriumide väljatöötamine ja toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine. Toetuse saamise konkursitingimused peavad sisaldama rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse väljavalitud projektide eesmärkide vastavus põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet.
42	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuenergia põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks	Eesmärk	Rohevesiniku tootmise tehnoloogiad ja seadmed	Tehnoloogiate ja seadmete hankimine, paigaldamine ja kasutuselevõtt				3. kv	2025	Projektikonkursiga valitud arendajad ostavad, paigaldavad ja võtavad kasutusele rohevesiniku tootmiseks vajalikud seadmed.
43	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuenergia põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks	Siht	Taastuenergiaallikatel põhinevatele rohevesiniku tehnoloogiatele eraldatud toetused moodustavad vähemalt 49,49 miljonit eurot		eurodes	0	49 490 000	2. kv	2026	Koosõlas investeerimispoliitikaga eraldatakse taastuenergiaallikatel põhinevatesse rohevesiniku tehnoloogiatesse tehtavateks investeeringuteks toetusi vähemalt 49,49 miljoni euro ulatuses.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
43a	2.8. Energiavarustuskiindluse investeeringutoetus	Eesmärk	Toetuste konkursi väljakuulutamise	Toetuste konkursi teatis on avaldatud				4. kv	2023	Kuulutatakse välja konkurss, millega toetatakse investeerimisprojekte ettevõtjate üleminekuks fossiilsetelt energiaallikatelt alternatiivsetele energiavarustuse allikatele. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega tagatakse, et väljavalitud projektid vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), ja need peavad sisaldama rahastamiskõlblike alternatiivsete energiaallikate ja toetatud tegevuste suhtes meetme kirjelduses sätestatud nõudeid ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet.
43b	2.8. Energiavarustuskiindluse investeeringutoetus	Siht	Projektikonkursi tulemusel väljavalitud projektide arv		Väljavalitud projektid	0	70	4. kv	2024	Toetust ettevõtete üleminekuks fossiilenergialt alternatiivsetele energiavarustuse allikatele tuleb anda vähemalt 70 projektile. Projektid peavad vastama konkursikutses esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.
43c	2.8. Energiavarustuskiindluse investeeringutoetus	Siht	Lõpetatud projektide arv		Lõpetatud projektid	0	70	2. kv	2026	Vähemalt 70 projekti, millega toetatakse ettevõtete üleminekut fossiilenergialt alternatiivsetele energiavarustuse allikatele, on lõpule viidud. Projektid peavad vastama konkursikutses esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.



## C. KOMPONENT 3. DIGIRIHK

Tuginedes digitehnoloogia edukale kasutuselevõtule avalike teenuste osutamisel Eestis viimastel aastatel, on Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk jätkata digivalitsuse teenuste täiustamist, eelkõige kasutajasõbralikkuse ja vastupidavuse seisukohast (pidades muu hulgas silmas suurenevaid küberohte). Komponent sisaldab meetmeid, mille abil kasutada ära uusima tehnoloogia ja eelkõige tehisintellekti pakutavaid võimalusi, aga samuti ees- ja tagateenuste olulist ümberkujundamist. Need toovad kasu nii kodanikele kui ka ettevõtjatele. Ette on nähtud konkreetseid meetmeid, et tugevdada riigi suutlikkust võidelda rahapesu vastu. Toetus väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuks maapiirkondades peaks samuti tagama laiema juurdepääsu internetipõhiste teenuste ja aitama üldisemalt kaasa riigi edasisele digiüleminekule.

Selle komponendiga toetatakse digiüleminekusse investeerimist (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3) ja rahapesuvastast raamistikku (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 1 ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 4) käsitlevate riigipõhiste soovitude elluviimist.

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

### **C.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

#### ***3.1. Reform: Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine***

Meetme eesmärk on edendada Eesti ametiasutuste kogutud ja nende käsutuses olevate andmete paremat haldamist. Sellega püütakse parandada andmete kvaliteeti, suurendada nende kasutust otsuste tegemisel ja nende kättesaadavust avaandmetena, et ka teised sidusrühmad saaksid neid taaskasutada.

Meede hõlmab järgmist:

- Eesti Statistikaameti (ametliku statistika koostamise eest vastutav valitsusasutus) juurde oivakeskuse loomine, et koordineerida ja toetada andmehalduse juurutamist teistes riigiasutustes;
- andmehalduse ja andme jagamise töövahendite ja infosüsteemide väljaarendamine;
- projektid avaliku sektori asutuste käsutuses olevate andmete kvaliteedi parandamiseks ja avaandmete kättesaadavuse suurendamiseks.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

#### ***3.2. Reform: Erasisikutele sündmusteenuste ja etteaimavate teenuste väljaarendamine***

Meetme eesmärk on parandada avalike teenuste osutamise tõhusust ja vähendada kodanike halduskoormust.

Meede seisneb rea avalike teenuste (ja nende aluseks olevate IT-süsteemide) ümberkujundamises, et võimaldada nende automaatset ja proaktiivset osutamist kodanike elu- ja ärisündmuste põhised (nt abielu, lapse sünd või ettevõtte asutamine). Eelkõige võimaldab see IT-süsteemide avaliku sektori asutuste vahel paremini integreerida ja aitab rakendada ühekordsuse põhimõtet.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **3.3. Reform: Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine**

Meetme eesmärk on parandada avalike teenuste osutamise tõhusust ja kvaliteeti ning vähendada ettevõtjate halduskoormust.

Meede seisneb ettevõtjatele avalike teenuste osutamiseks ühtse digivärava loomises ja rea teenuste (ja nende aluseks olevate IT-süsteemide) ümberkujundamises, et ühendada need digiväravaga, toetades teenuste kasutajasõbralikkust, võimaldades ühekordsuse põhimõtte rakendamist ja võimaluse korral ettevõtjate kogetud sündmustel põhineva teabe proaktiivset edastamist.

Seejuures võetakse arvesse määruse (EL) 2018/1724 (millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks) rakendamise käigus välja töötatavaid lahendusi.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **3.4. Investeering: #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)**

Meetme eesmärk on parandada Eestis internetipõhiste avalike teenuste kasutajasõbralikkust ja kättesaadavust.

Meede seisneb kõne ja teksti kaudu juhitava tehisintellektipõhise virtuaalassistendi arendamises juurdepääsuks internetipõhiste avalikele teenustele. Töö tugineb 2020. ja 2021. aastal ellu viidud katseprojektidele.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **3.5. Investeering: Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek**

Meetme eesmärk on suurendada Eesti ametiasutuste IT-süsteemide ja -teenuste vastupidavust, turvalisust ja usaldusväärsust, minnes üle privaatpilvele ja viies läbi suuremahulist turvatestimist.

Meede koosneb järgmistest elementidest:

- luuakse uus avalik-õiguslik asutus, mis vastutab avaliku sektori asutuste IT-põhiteenuste ja -põhitaristu keskse juhtimise eest;
- luuakse turvatestimise võimekus Riigi Infosüsteemi Ametis (RIA);

- hangitakse privaatpilvetaristu ressursid;
- olemasolevad infosüsteemid viiakse üle privaatpilvele;
- viiakse läbi ametiasutuste kasutatavate uute pilvesüsteemide ja olemasolevate infosüsteemide suuremahuline turvatestmine;
- arendatakse välja andmesaatkonna võimekus (st andmekogude majutamine välisriiki, et tagada katastroofi korral kriitiliste andmebaaside pidev kättesaadavus), tuginedes aastatel 2017–2020 Luksemburgis läbi viidud katseprojektile;
- privaatpilve laiendatakse andmesaatkonnale, nii et pilve viidud süsteeme saaks majutada andmesaatkonnas ja käitada sealt;
- elutähtsad süsteemid viiakse üle andmesaatkonna taristusse.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2024.

### **3.6. Reform: Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegilise analüüsi uuele tasemele viimine Eestis**

Reformi eesmärk on tugevdada rahapesu andmebüroo suutlikkust teha varakult kindlaks rahapesuskeemid ja -kanalid.

Meede seisneb strateegilise analüüsi keskuse loomises rahapesu andmebüros. Strateegilise analüüsi keskus peaks võimaldama operatiivsemat ja tõhusamat rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamist ja tuvastamist. Strateegilise analüüsi keskuse meeskond vastutaks eelkõige uue IT-lahenduse spetsifikatsioonide väljatöötamise eest, tuginedes eri allikatest pärit andmetele. Strateegilise analüüsi keskus võib kindlaks määrata ka vajalikud õigusmuudatused.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2024.

### **3.7. Investeering: Rahapesu ja terrorismi rahastamise reaallaja strateegilise analüüsi süsteem**

Investeering tugineb punktis 3.6 nimetatud reformi rakendamise raames tehtavale analüüsile, et luua rahapesu andmebüroole uus spetsiaalne IT-süsteem, mis võimaldaks kasutada erinevatelt ametiasutustelt saadud andmeid ning teha reaallajas kindlaks võimalikke rahapesuskeeme ja -kanaleid. Meede seisneb uue IT-süsteemi väljatöötamises.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **3.8. Investeering: Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine**

Investeeringu eesmärk on parandada kodumajapidamiste ja sotsiaalmajanduslikult oluliste asutuste, nagu haiglate, koolide, avalike teenuste pakkujate ja ettevõtete juurdepääsu väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkudele (VHCN), mis tagavad ühenduse kiirusega vähemalt 100 Mbit/s.

Meede seisneb rahalise toetuse andmises väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude kasutuselevõtuks turutõrke piirkondades (kooskõlas komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikliga 52). Rahaliste vahendite eraldamiseks kasutatavad rahastamiskõlblikkuse ja valikukriteeriumid peavad tagama asjakohase piirkondliku tasakaalu.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.



## C.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetas	Eesmä	Kvartal	Aasta	
44	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Eesmärk	Andmehaldusmeeskonna moodustamine statistikaametis, majandus- ja kommunikatsiooni ministriumis ning Riigi Infosüsteemi Ametis	Andmehalduse koordineerimiseks vajaliku organisatsioonilise struktuuri loomine				4. kv	2021	Eesti Statistikaameti andmehaldusmeeskonna loomine, värvates eksperte, kelle ülesanne on koordineerida andmehaldusraamistikku ja toetada teisi ametiasutusi. Lisaks luuakse arendusprojektide läbiviimiseks majandus- ja kommunikatsiooniministriumis ja Riigi Infosüsteemi Ametisse asjaomased töökohad. 2021. aasta lõpuks võetakse kolme asutuse peale kokku tööle viis inimest.
45	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekvaliteedi parandamise projektide lõpuleviimine		Projektide arv	0	430	2. kv	2025	Selliste lõpuleviidud projektide arv, mis aitavad tagada riigiasutuste andmete parema taaskasutatavuse koos andmebaaside ja andmekogumite ajakohaste ja täpsete kirjeldustega.
46	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekogumite avaldamine riiklikus avaandmete teabeväravas		Avaldatud andmekogumite arv	707	2 600	4. kv	2025	Riikliku avaandmete teabevärava kaudu avalikustatud ja seega ELi avatud andmete portaalist kättesaadavate andmekogumite arvu suurendatakse 707-lt (13. augustil 2021) 2 600-le.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Toimivate teenuste arv					
47	3.2. Eraisikutele sündmusteenuste ja etteaimavate teenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine		Toimivate teenuste arv	0	2	4. kv	2022	Kodanike jaoks käivitatud internetipõhiste elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste arv. IT-lahendused, mis võimaldavad teenuste osutamist, peavad toimima ja hõlmama vähemalt asjaomase teenuse kõiki põhikomponente ning meetme rakendamise käigus arendatakse neid edasi. Teenuste valik põhineb eraisikute elusündmusteenuste ja etteaimavate teenuste arengukaval.
48	3.2. Eraisikutele sündmusteenuste ja etteaimavate teenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine		Toimivate teenuste arv	2	10	4. kv	2025	Kodanike jaoks käivitatud internetipõhiste elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste arv. IT-lahendused, mis võimaldavad teenuste osutamist, peavad toimima ja hõlmama vähemalt asjaomase teenuse kõiki põhikomponente ning meetme rakendamise käigus arendatakse neid edasi. Teenuste valik põhineb eraisikute elusündmusteenuste ja etteaimavate teenuste arengukaval.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
49	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt		Selliste projektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud.	0	1	4. kv	2022	Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arendusprojektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud. Need arendusprojektid peavad olema otseselt seotud ettevõtjatele mõeldud digivärava või ärisündmuste arendamisega, mis hõlmab lisaks mitmesuguste digiväravaga liidendatavate seotud süsteemide arendamist. Iga arendusprojekti kohta peab valmima vähemalt esmaselt toimiv IT-lahendus (st IT-lahendus on vähemalt põhikomponentide ulatuses lõppkasutajate (ettevõtjate) jaoks toimiv ning suudab anda tagasisidet uute arendusvajaduste jaoks reformi rakendusperioodi jooksul ja pärast seda).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
50	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt		Selliste projektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud.	1	10	4. kv 2025	Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arendusprojektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud. Need arendusprojektid peavad olema otseselt seotud ettevõtjatele mõeldud digivärava või ärisündmuste arendamisega, mis hõlmab lisaks mitmesuguste digiväravaga liidendatavate seotud süsteemide arendamist. Iga arendusprojekti kohta peab valmima vähemalt esmaselt toimiv IT-lahendus (st IT-lahendus on vähemalt põhikomponentide ulatuses lõppkasutajate (ettevõtjate) jaoks toimiv ning suudab anda tagasisidet uute arendusvajaduste jaoks reformi rakendusperioodi jooksul ja pärast seda).
51	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Juurdepääs digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistendi platvormi kaudu		Virtuaalassistendi kaudu kättesaadavate digitaalsete avalike teenuste arv	0	1	2. kv 2022	Virtuaalassistendi platvormi kaudu kättesaadavate digitaalsete avalike teenuste arv.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
52	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Bürokraati virtuaalassistendi kasutuselevõtt digitaalsete avalikke teenuseid pakkuvates teeninduskeskondades		Teenuseid pakkuvate teeninduskeskondade arv	0	18	4. kv	2025	Selliste teeninduskeskondade arv, kus virtuaalne assistent töötab. „Teeninduskeskkond“ tähendab ametiasutuse veebisaiti.
53	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Juurdepääs digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistendi platvormi kaudu		Virtuaalassistendi kaudu kättesaadavate digitaalsete avalike teenuste arv	1	20	4. kv	2025	Virtuaalassistendi platvormi kaudu kättesaadavate digitaalsete avalike teenuste arv.
54	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Keskselt osutatud / jagatud IT-baasteenuste väljaarendamine	Serverimajutuse ja arvutitöökohta jagatud teenuste avamine riigiasutustele				3. kv	2022	Keskselt osutatud/jagatud põhilised IT-teenused avatakse uute kasutajate (ministeeriumid ja teised riigiasutused) jaoks.
55	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riikliku privaatpilvetaristu kasutuselevõtt avaliku sektori asutuste poolt		Riiklikule privaatpilvele üle viidud infosüsteemide arv	0	10	4. kv	2023	Nende infosüsteemide arv, mille puhul on üleminek privaatpilvetaristule lõpule viidud.
56	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Pilvetaristu laiendamine andmesaatkonnale	Riikliku privaatpilve laiendamine Eesti andmesaatkonnataristule				4. kv	2023	Võimalikuks on saanud majutada infosüsteeme riigi privaatpilve kaudu andmesaatkonda ja neid sealt käitada. Sel eesmärgil on hangitud uus riistvara koos selle juurde kuuluvate litsentsidega ja seatud see töökorra.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
57	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Elutähtsate süsteemide üleviimine pilvelahendusega andmesaatkonda		Elutähtsate süsteemide arv	0	10	4. kv	2024	Riigipilve kaudu andmesaatkonna taristusse ja platvormile üle viidud elutähtsate süsteemide arv. Elutähtsad süsteemid on sellised süsteemid, mis on riigi toimepidevuse seisukohast olulised.
58	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riigiasutuste infosüsteemide keskne turvatestimine		Tehtud testide arv	0	16	4. kv	2024	Riigi Infosüsteemi Ameti teostatud suuremahuliste turvatestimiste arv – testimiste tulemused on esitatud aruannetena.
59	3.6. Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegilise analüüsi uuele tasemele viimine Eestis	Eesmärk	Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatuse ning muude strateegilise analüüsi keskuse jaoks vajalike seadusandlike, halduslike ja lepinguliste muudatuste jõustumine	Õigusnorm, milles viidatakse muudetud õigusakti ning muude seadusandlike, haldus- ja lepinguliste aktide jõustumise kuupäevale.				4. kv	2024	Et võimaldada strateegilise analüüsi keskusel pääseda ligi rahapesu ja terrorismi rahastamise tuvastamiseks ja tõkestamiseks vajalikele andmetele ning neid töödelda, peavad olema lõpule viidud järgmised sammud: (1) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatus on avaldatud Riigi Teatajas ja jõustunud; (2) asjaomaste riiklike andmekogude põhimääruste muudatused on jõustunud; (3) lepinguosalisel on allkirjastanud rahapesu andmebüroo andmevahetuslepingute tingimuste muudatused.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
60	3.7. Rahapesu ja terrorismi rahastamise reaalaja strateegilise analüüsi süsteem	Eesmärk	Strateegilise analüüsi keskuse jaoks uue reaalajas kasutatava IKT-analüüsisüsteemi väljatöötamine ja selle üleandmine rahapesu andmebüroole	Uus IKT-süsteem on rahapesu andmebüroole üle antud				2. kv	2026	IKT-süsteem, mis võimaldab teha reaalajas analüüse rahapesu tuvastamiseks ja tõkestamiseks, on välja töötatud. Süsteem on toimiv ja rahapesu andmebüroo kasutuses.
61	3.8. Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kasutuselevõtt uutes kohtades		Kohtade arv	0	4000	4. kv	2024	Uute kohtade arv (majapidamised, ettevõtted, asutused), mis on kaetud väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkudega (ja mis saavad seega kasutada ühendust kiirusega vähemalt 100 Mbit/s).
62	3.8. Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kasutuselevõtt uutes kohtades		Kohtade arv	4000	8097	4. kv	2025	Täiendavate kohtade arv (majapidamised, ettevõtted, asutused), mis on kaetud väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkudega (ja mis saavad seega kasutada ühendust kiirusega vähemalt 100 Mbit/s).

## **D. KOMPONENT 4. ENERGEETIKA JA ENERGIATÖHUSUS**

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile energiasektori CO<sub>2</sub> heide. Komponendi eesmärk on vähendada sõltuvust põlevkivist, soodustada taastuvenergia kasutuselevõttu ja parandada hoonete energiatõhusust.

Selle komponendiga reageeritakse riigipõhisele soovitusel keskenduda investeeringutele energiataristusse ning ressursi- ja energiatõhususse, aidates kaasa majanduse CO<sub>2</sub> heite järkjärgulisele vähendamisele (2019. ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3). Ajakohastatud ja uued meetmed, millega toetatakse riigipõhist soovitusel fossiilkütustest sõltuvuse vähendamise kohta taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamise ja energiatõhususe suurendamise kaudu (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

### **D.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

#### ***4.1. Reform: Energiatõhustamise soodustamine***

Reformi eesmärk on vähendada energiatõhusa renoveerimise haldustõkkeid, andes korteriühistutele, kodumajapidamistele ja kohalikele omavalitsustele nõu õigusaktide, tehniliste aspektide ja renoveerimise rahastamise kohta. Reformiga toetatakse ka uuenduslike lahenduste kasutamist, näiteks renoveerimist tehases eeltoodetud elementide abil, et suurendada renoveerimisvõimekust ja vähendada hoonefondi CO<sub>2</sub> jalajälge (materjalisääst ja kvaliteet). Reformi eesmärk on suurendada renoveerimismäära piirkondades, kus kinnisvara väärtus on väiksem.

Meede seisneb piirkondliku nõustamisvõrgustiku loomises ja tehniliste konsultantide koolitamisega, et pakkuda vajalikku teavet ja soodustada renoveerimist. Lisaks tagatakse energiatõhusa renoveerimisega seotud teabe kättesaadavus veebilehe loomisega ning digitaalsete veebitööriistadega, mis aitavad mõista renoveerimise tulemusi, kulusid ja tulusid. Komponent on seotud Eesti taaste- ja vastupidavuskava komponendi nr 1 ehitusandmete digitaliseerimise meetmega.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2024.

#### ***4.2. Investeering: Kortere lamute rekonstrueerimise toetamine***

Meetme eesmärk on edendada kortere lamute terviklikku rekonstrueerimist, et suurendada energiatõhusust, vähendada energiatarbimist ja parandada elanike elutingimusi. Samuti püütakse sellega suurendada renoveerimise määra piirkondades, kus kinnisvara väärtus on väiksem.

Toetust antakse korteriühistutele renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine vähemalt ühe astme võrra või, tervikliku renoveerimise korral, vähemalt energiatõhususe klass C ja mis vastavad vähemalt keskmisele renoveerimise põhjalikkusele, mille puhul primaarenergia sääst on keskmiselt vähemalt 30 %. Toetusmäärasid diferentseeritakse vastavalt piirkonnale järgmisel viisil: Tallinnas ja Tartus 30 %, Tallinna ja Tartu ümbruses kinnisvara hinna alusel 40 % ja kõigis teistes piirkondades 50 %. Väljaspool Tallinna ja Tartut võivad korteriühistud viia läbi osalise renoveerimise, et hoida ära hoone tehnilise olukorra halvenemist, kuid sellisel puhul alandatakse toetuse määra. Lisaks kavatakse Eesti pikaajaliste riiklike strateegiate raames rahastada täiendavaid rekonstrueerimismeetmeid Euroopa



Regionaalarengu Fondist ja REACT-EUst.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### **4.3. Investeering: Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine**

Meetme eesmärk on edendada väikeelamute terviklikku rekonstrueerimist, et suurendada energiatõhusust, vähendada energiatarbimist ja parandada elanike elutingimusi. Samuti püütakse sellega suurendada renoveerimise määra piirkondades, kus kinnisvara väärtus on väiksem.

Toetust antakse eraomanikele renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine või, tervikliku renoveerimise korral, vähemalt energiatõhususe klass C. Toetusmäärasid diferentseeritakse vastavalt piirkonnale järgmisel viisil: Tallinnas ja Tartus 30 %, Tallinna ja Tartu ümbruses kinnisvara hinna alusel 40 % ja kõigis teistes piirkondades 50 %. Meetme kohaldamisel on eluase (eluruum) määratletud kui „eluruum või eluruumid ühes hoones või eraldi hoonetes, mis on ette nähtud ühele leibkonnale aastaringseks elamiseks“ (vastavalt Eurostatile)“.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2026.

#### **4.4. Reform: Energiamajanduses rohepöörde hoogustamine**

Meetme eesmärk on aidata kaasa Eesti energiatootmise ja -tarbimise CO<sub>2</sub> heite vähendamisele, ajakohastades Eesti energiapoliitika sihte ja meetmeid (muu hulgas põlevkivi kasutamise järkjärguliseks lõpetamiseks) ning kõrvaldades taastuenergia tootmiseseadmete rajamiselt haldustõkkeid.

Eesti energiamajanduse arengukava ajakohastatakse ning sellesse lisatakse sihid taastuenergia tootmise, energiatõhususe ja varustuskindluse vallas. Riiklikusse energiamajanduse arengukavasse lisatakse ka meetmed, millega vähendada Eesti energiamajanduse sõltuvust põlevkivist, ning sihid põlevkivi järkjärguliseks kasutuse lõpetamiseks.

Reform hõlmab ka taastuenergia tootmiseseadmete rajamise kiirendamiseks vajalike õigusaktide vastuvõtmist ja juhendmaterjalide koostamist ning meetmeid tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute leevendamiseks.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

#### **4.5. Investeering: Elektrivõrgu tugevdamise programm taastuenergia tootmisvõimekuse tõstmiseks ning kliimamuutustega (nt tormid) kohanemiseks**

Meetme eesmärk on aidata kaasa Eesti elektritootmise CO<sub>2</sub> heite vähendamisele ja suurendada ülekandevõrgu võimsust nii, et see võimaldaks liita suuremat kogust taastuenergiat.

Selle meetme alusel kaasrahastatakse põhivõrguettevõtja investeeringuid ülekandevõrgu taristusse, et lisada vähemalt 310 MW ulatuses võrguvõimsust.

Meetme rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### **4.6. Investeering: Tööstusaladel elektritootmiseseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm**

Meetme eesmärk on muuta elektrienergiasüsteem tõhusamaks, soodustades elektritootmist tarbimise lähedal. Meetme abil innustatakse tootma taastuvelektrit tööstusaladel ja nende läheduses, kaasrahastades selleks elektrivõrguga liitumist. Taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvatele

ettevõtjatele võrguga liitumiseks tehtavate investeeringute kaasrahastus antakse selle meetme alusel toetusena. Et meede oleks kindlasti kooskõlas põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), välistatakse konkursitingimustes sisalduvate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega järgmiste tegevuste rahastamine: i) fossiilkütustega seotud tegevus, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides<sup>21</sup>; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest<sup>22</sup> madalam; iii) prügilate, jäätme põletustehaste<sup>23</sup> ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega<sup>24</sup> seotud tegevus; iv) tegevused, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda. Peale selle peab konkursitingimustes olema sätestatud, et valida võib ainult tegevusi, mis vastavad asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnanalastele õigusaktidele.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### **4.7. Investeering: Energiasalvestuse pilootprogramm**

Eespool nimetatud meetmete täiendamiseks toetatakse põlevkivi järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist ja taastuenergia tootmise suurendamist ning taastuenergia salvestamise projekte.

Meetme eesmärk on viia Eestis läbi taastuenergia salvestamise katseprogramm. Katseprojekti käigus saadavate teadmiste põhjal valmistatakse salvestusseadmete paigaldamiseks tulevikus ilma rahalise toetuseta. Selle meetme alusel antakse toetusi ettevõtjatele, kes investeerivad taastuenergia salvestusseadmetesse.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### **4.8. Investeering: Avamere tuuleparkide arendamise edendamine**

Meetme eesmärk on tellida ja võtta kasutusele radar ja passiivsed radarisüsteemid / andurid, mis on vajalikud igasuguse kõrgusega avameretuulikute toimimiseks Liivi lahel ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2026.

---

<sup>21</sup> Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

<sup>22</sup> Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

<sup>23</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

<sup>24</sup> Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmete kompostimiseks ja biojäätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

**D.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava**

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
63	4.1. Energiatõhustamise soodustamine	Eesmärk	Koostöölepingu sõlmimine, et sätestada SA Kredex / Enterprise Eesti ja maakondlike arenduskeskuste vahelise koostöö tingimused.	Sõlmitud on koostööleping, milles on sätestatud SA Kredex / Enterprise Eesti ja maakondlike arenduskeskuste vahelise koostöö tingimused.				4. kv	2022	Sõlmitakse SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja maakondlike arenduskeskuste vaheline koostööleping, mille alusel tagab SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, et igas maakondlikus arenduskeskuses tegutseb vähemalt üks koolitatud spetsialist, kes annab renoveerimisalast nõu.
64	4.1. Energiatõhustamise soodustamine	Eesmärk	Kasutusele on võetud digitaalsed vahendid, millega hõlbustada juurdepääsu rekonstrueerimist käsitlevale teabele, sealhulgas visualiseerida rekonstrueerimise tulemusi ja hinnata rekonstrueerimiskulusid.	Kasutajasõbralik rekonstrueerimise veebileht ja hinnastamise mudelid				4. kv	2024	SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ajakohastab elamumajanduse toetusmeetmete kodulehekülge, et tagada renoveerimisest huvitatud isikutele ja taotlejatele kiire, ajakohastatud ja asjakohane teave. Tehakse kättesaadavaks veebipõhised digitaalsed vahendid, et renoveerimisest huvitatud isikud saaksid oma hoone parameetrite lisamisel visualiseerida võimalikke tulemusi ja arvutada välja võimalikud kulud nii koos toetuskavadega kui ilma nendeta.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
65	4.2. Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	Eesmärk	Korterelamute rekonstrueerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamise	Eluaseme rekonstrueerimistoetuse projektikonkurssid on välja kuulutatud				2. kv	2022	SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avaldab konkursikutse korterelamute energiatõhususe parandamiseks. Toetus diferentseeritakse piirkonniti kinnisvara väärtuse alusel nii, et piirkondades, kus kinnisvara väärtus on keskmisest madalam, on toetuse määr kõrgem. Toetust antakse renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine vähemalt ühe astme võrra või, tervikliku renoveerimise korral, vähemalt energiatõhususe klass C. Renoveerimistööd vastavad vähemalt Euroopa Komisjoni soovitusel (EL) 2019/786 sätestatud keskmisele renoveerimise põhjalikkusele, mille puhul primaarenergia sääst on keskmiselt vähemalt 30 %. Tulemusi tõendatakse rekonstrueerimistööde eel ja järel väljastatavate energiatõhususe sertifikaatidega.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
66	4.2. Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid		Eluruumide arv	0	2 600	4. kv	2024	Rekonstrueeritud on vähemalt 2 600 eluruumi, mille puhul on saavutatud energiatõhususe klassi paranemine vähemalt ühe astme võrra või, tervikliku renoveerimise korral, vähemalt energiatõhususe klass C. Renoveerimistööd vastavad vähemalt Euroopa Komisjoni soovitusel (EL) 2019/786 sätestatud keskmisele renoveerimise põhjalikkusele, mille puhul primaarenergia sääst on keskmiselt vähemalt 30 %. Tulemusi tõendatakse rekonstrueerimistööde eel ja järel väljastatavate energiatõhususe sertifikaatidega.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
67	4.2. Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Kasvuhoonegaaside heite hinnanguline vähenemine aastas	Ei kohaldata	CO <sub>2</sub> ekvivalenttonni aastas	0	2200	2. kv	2026	Kasvuhoonegaaside heidet on vähendatud vähemalt 2 200 CO <sub>2</sub> ekvivalenttonni aastas. Sihti mõõdetakse kasvuhoonegaaside heite vähenemisega kõigi 2024. aastal lõpetatud projektide summana. Kõigi rekonstrueeritud hoonete energiatõhususe klassi mõõdetakse ning nende aastast kasvuhoonegaaside heidet hinnatakse selle järgi hiljemalt 2025. aastal. Lähtetasemeks võetakse hoonete hinnanguline kasvuhoonegaaside heide enne rekonstrueerimist. Hinnatakse, kas toetusmeetme tegevused on ellu viidud ja korteriühistud on esitanud kõik vajalikud dokumendid (energiatõhususe sertifikaat, audit jt dokumendid). Kasvuhoonegaaside heite vähendamise tulemuse arvutus baseerub energiatarbimise ja teiste asjakohaste andmete SA Kredexi / Ettevõtluse arendamise sihtasutuse mudelil. Saavutatud tulemused saadakse toetavate tegevuste lõppemisel.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
68	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Eesmärk	Renoveerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamise	Projektikonkurssid on välja kuulutatud				2. kv	2022	SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avaldab konkursikutse elamute energiatõhususe parandamiseks. Toetus diferentseeritakse piirkonniti kinnisvara väärtuse alusel nii, et piirkondades, kus kinnisvara väärtus on keskmisest madalam, on toetuse määr kõrgem. Toetust antakse renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine või, tervikliku renoveerimise korral, vähemalt energiatõhususe klass C. Tulemusi tõendatakse rekonstrueerimistööde eel ja järel SA KredExi energiatõhususe arvutustega.
69	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid		Eluruumide arv	0	80	4. kv	2024	Renoveeritud on vähemalt 80 eluaset, nii et hoone energiatõhususe klass on paranenud või, tervikliku renoveerimise korral, on saavutatud vähemalt energiatõhususe klass C. Tulemusi tõendatakse renoveerimistööde eel ja järel SA KredExi energiatõhususe arvutustega.
69a	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid		Eluruumide arv	80	900	1. kv	2026	Renoveeritud on vähemalt 900 eluaset, nii et hoone energiatõhususe klass on paranenud või, tervikliku renoveerimise korral, on saavutatud vähemalt energiatõhususe klass C. Tulemusi tõendatakse renoveerimistööde eel ja järel SA KredExi energiatõhususe arvutustega.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
70	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus investeeringute kohta, mis on vajalikud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute tühistamiseks.	Valitsuse otsuse vastuvõtmine.				2. kv	2021	Valitsus võtab vastu otsuse teha vajalikud investeeringud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute leevendamiseks.
71	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsuse vastuvõtmine, et kiita heaks energiamajanduse arengukava koostamine ning määrata kindlaks vastutajad ja tähtajad.	Valitsuse otsuse vastuvõtmine.				4. kv	2021	Valitsuse otsus, millega alustatakse ettevalmistust energiamajanduse arengukava koostamiseks ning määratakse kindlaks vastutajad ja tähtajad, on heaks kiidetud. Arengukavas käsitletakse muu hulgas eesmärki suurendada taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust ning hoida ja parandada varustuskindluse taset, aga ka põlevkivi kasutamise lõpetamist elektri tootmiseks aastal 2035 ning põlevkivi kasutamise lõpetamist õlitootmiseks aastaks 2040.
72	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Asjaomaste esmaste ja/või teiste õigusaktide jõustumine ja juhendmaterjalide avaldamine, et leevendada taastuvenergia tootmiseseadmete ja energiasalvestusseadmete rajamise takistusi.	Õigusnorm, mis viitab asjaomaste esmaste õigusaktide jõustumisele ja/või teiste õigusaktide jõustumisele, ning juhendmaterjali avaldamine.				4. kv	2024	Avaldatud on juhendmaterjalid taastuvenergia tootmiseseadmete ja energiasalvestusseadmete paigaldamise hõlbustamiseks ja ergutamiseks ning jõustuvad asjaomased esmased ja/või teised õigusaktid, et kõrvaldada taastuvenergia rajatiste paigaldamise takistused, nagu kõrgusepiirangud, loamenetluste kestus ja keerukus.



Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
73	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Energiamaajanduse arengukava vastuvõtmine valitsuses	Valitsus on dokumendi vastu võtnud				4. kv	2025	Valitsus on energiamaajanduse arengukava heaks kiitnud. Kava sisaldab meetmeid, mis on seotud põlevkivi kasutamise järkjärgulise lõpetamisega elektri tootmiseks 2035. aastal ja põlevkiviõli tootmiseks 2040. aastaks. Samuti sisaldab see sihte elektrienergia tootmisvõimsuse asendamiseks taastuvenergia tootmisvõimsusega.
74	4.5. Elektrivõrgu tugevdamise programm taastuvenergia tootmisvõimekuse suurendamiseks ning kliimamuutustega (nt tormid) kohanemiseks	Eesmärk	Võrguinvesteeringute kaasrahastamise lepingu allkirjastamine põhivõrguettevõtjaga	Põhivõrguettevõtjaga on leping allkirjastatud				1. kv	2022	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ja Elering ASi vahel on sõlmitud elektrivõrguinvesteeringute kaasrahastamise leping. Lepingus sätestatakse oodatavad tulemused ja tähtajad.
75	4.5. Elektrivõrgu tugevdamise programm taastuvenergia tootmisvõimekuse suurendamiseks ning kliimamuutustega kohanemiseks (nt paranenud vastupidavus tormidele).	Siht	Täiendav võrguvõimsus, mis on loodud investeeringutega ülekandevõrku.		Täiendav võrguvõimsus (MW)	0	310	2. kv	2026	Eesti elektriülekandevõrgu võimsuse suurendamine vähemalt 310 MW võrra.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
76	4.6. Tööstusaladel elektritootmiseseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm	Eesmärk	Projektikonkursi väljakuulutamise tööstusaladel energiatootmise hoogustamiseks	Konkursikutse on avaldatud				4. kv	2022	Keskkonnainvesteeringute keskus on kuulutanud välja avatud konkursi, et toetada tööstusaladel taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtete võrguga liitmise kulusid. Projektikonkursiga nähakse ette valikukriteeriumid ja toetuse andmise tingimused, mis sisaldavad asjakohast välistamisnimekirja, et tagada valitud projektide koosõla põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), samuti nõue järgida ELi ja riiklike keskkonnanalaseid õigusakte.
77	4.6. Tööstusaladel elektritootmiseseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm	Siht	Tööstusaladel või nende läheduses toimuva taastuvenergia tootmise jaoks on elektrivõrgus loodud täiendav liitumisvõimsus.		Loodud liitumisvõimsus (MW)	0	28	2. kv	2026	Tööstusaladel või nende läheduses toimuva taastuvenergia tootmise jaoks on loodud vähemalt 28 MW täiendavat liitumisvõimsust.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
78	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Eesmärk	Energiasalvestuse pilootprogrammi projektikonkursi väljakuulutamine	Konkursikutse on avaldatud				4. kv	2022	Keskonnainvesteeringute keskus kuulutab välja avatud projektikonkursi energiasalvestuse projektide toetamiseks. Projektikonkursiga nähakse ette valikukriteeriumid ja toetuse andmise tingimused, mis sisaldavad asjakohast välistamisnimekirja, et tagada valitud projektide kooskõla põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), samuti nõue järgida ELi ja riiklike keskkonnaalaseid õigusakte. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatavad tegevused ja/või ettevõtted aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele, kliimamuutustele vastupanu võimele ja kliimamuutustega kohanemisele, sealhulgas ringmajanduse eesmärkidele.
79	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Siht	Investeeringutoetusest tulenev täiendav soojussalvestusvõimsus		Rajatud võimsus (m <sup>3</sup> )	0	35 000	2. kv	2026	Investeeringute toetuskava tulemusel paigaldatakse kaugküttesüsteemidesse vähemalt 35 000 m <sup>3</sup> soojussalvesteid.
80	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Siht	Investeeringutoetusest tulenev täiendav elektrisalvestusvõimsus		Rajatud võimsus (MW)	0	4	2. kv	2026	Investeeringute toetuskava tulemusel paigaldatakse vähemalt 4 MW elektrisalvestusvõimsust.
80a	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Töövõtjate valimine radari ja passiivse radarisüsteemi / andurite rajamiseks	Lepingud on allkirjastatud.				4. kv	2024	Detailse projekteerimise, õhuseireradari, passiivse radarisüsteemi / andurite, tsiviilehitustööde ja radariga seotud ehitustööde lepingud on allkirjastatud. Töövõtjad tuleb valida konkursi alusel.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
80b	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Radari ja passiivse radarisüsteemi / andurite kasutuselevõtt	Toimimise alguskuupäev				1. kv	2026	Radar ja passiivne radarisüsteem / andurid on kasutuses.
80c	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Avameretuulikute kõrgusepiirangu kaotamine Liivi lahes ja Hiiumaal, Saaremaal, Vormsil	Teade				1. kv	2026	Kaitseministeerium on andnud välja ja avaldanud oma veebisaidil teate, milles märgitakse, et Liivi lahel ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil on avameretuulikute kõrguspiirangud kaotatud.

## **E. KOMPONENT 5. SÄÄSTLIK TRANSPORT**

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile transpordisektori CO<sub>2</sub> heide. Komponendi eesmärk on vähendada CO<sub>2</sub> heidet ja soodustada säästlike transpordiliikide kasutuselevõttu.

Komponendi reform ja investeeringud toetavad piiriülest Rail Balticu projekti, mis ühendab kolme Balti riigi pealinnu Poola ja ülejäänud liiduga. Komponendi meetmete eesmärk on ühendada Rail Baltic teiste riiklike raudteedega ja muude TEN-T sõlmpunktidega (Tallinna lennujaam ja Vanasadam) ning hõlbustada juurdepääsu kohalikele peatustele jalgsi ja jalgrattaga.

Selle komponendiga reageeritakse riigipõhisele soovitusel keskenduda investeeringutele energiatõhususse ja säästlikku transporti, aidates kaasa majanduse CO<sub>2</sub> heite vähendamisele (2019. ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3). Uued meetmed vastavad ka riigipõhisele soovitusel suurendada jõupingutusi transpordisüsteemi kestlikkuse parandamiseks, sealhulgas raudteevõrgu elektrifitseerimise ning kestlikku ja vähem saastavat transporti soodustavate stiimulite suurendamise kaudu (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnaeesmärke.

### **E.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

#### ***5.1. Reform: Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutuselevõtt***

Reformi eesmärk on vähendada transpordisektori CO<sub>2</sub> heidet ja soodustada säästlike transpordiliikide kasutuselevõttu.

Meede seisneb uue transpordi ja liikuvuse arengukava ja selle rakendusplaani vastuvõtmises ja rakendamises. Kava keskendub transpordisüsteemide keskkonnajalajälje vähendamisele ning sisaldab meetmeid, millega arendatakse linnapiirkondades autokasutajate arvelt ühendatud ja jagatud liikuvust ning väljaspool suuremaid linnapiirkondi jalgratta- ja/või jalgteede terviklikumat võrgustikku. Kava sisaldab raudteeinvesteeringuid, millega suurendatakse reiside kiirust ja ohutust ning lisatakse ühendusi nii reisijate- kui ka kaubaveo jaoks. Transpordi ja liikuvuse arengukava peamised meetmed, mida taaste- ja vastupidavusrahastu ajakava raames rakendatakse, hõlmavad Tallinna–Tartu liinil elektrifitseeritud raudtee rajamist ja pikendamist ning ühistranspordisüsteemi ühtlustamist Tallinna ümbruskonnas (piletid ja tasud).

Reformi rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

#### ***5.2. [välja jäetud]***

##### ***5.2.a Investeering: Multifunktsionaalne töölaev***

Investeeringu eesmärk on tagada veeteede ohutus ja seisukord, mis on vajalik meretranspordi toimimiseks, võimaldada reostusetõrje tegemist ning suurendada suutlikkust viia läbi keskkonnauuringuid. Selleks ehitatakse vähese heitega laev, millel on uuringuvõime, poide paigaldamise võime ja saastetõrjevõime.

Laev peab olema elektriline või töötama kütustega (vesiniku- või vesinikupõhised sünteetilised kütused või kestlik biometaan), mis vastavad järgmistele põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehnilistes suunistes (2021/C58/01) esitatud nõuetele:

- a. vesiniku ja vesinikupõhiste sünteetiliste kütuste tootmisel peab olema kasutatud taastuvaid energiaallikaid, mis on kooskõlas taastuvenergia direktiivi (EL) 2018/2001 (II taastuvenergia direktiiv) ning sellega seotud rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega, ning nendega tuleb saavutada direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 25 lõikes 2 ja V lisas sätestatud lähenemisviisi kohaselt vesiniku puhul kasvuhoonegaaside heite kokkuvõid olelusringi jooksul 73,4 % [mille tulemusel on kasvuhoonegaaside heide olelusringi jooksul väiksem kui 3t CO<sub>2</sub>e/tH<sub>2</sub>] ja vesinikupõhiste sünteetiliste kütuste puhul 70 %, võttes aluseks fossiilkütuste võrdlusväärtuse 94 g CO<sub>2</sub>e/MJ;
- b. biometaani tootmine peab olema kooskõlas taastuvenergia direktiivi (EL) 2018/2001 artiklites 29–31 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidega ning artiklis 26 sätestatud toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste erinormidega ning nende sätetega seotud rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

### **5.3. [välja jäetud]**

#### **5.3.a Investeering: Rail Balticu viaduktide ehitamine**

Meetme eesmärk on suurendada kestliku liikuvuse osakaalu Eestis, panustades projekti Rail Baltic, mis ühendab kolme Balti riiki.

Investeering hõlmab viie viadukti ehitamist Kangru ristumiskohale Tallinna lähedal: Kangru viadukt, Raudalu viadukt, Raku viadukt, Männiku kergliiklusviadukt ja Männiku kergliiklustunnel.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2026.

#### **5.4. Investeering: Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine**

Meetme eesmärk on suurendada säästliku liikuvuse osakaalu Tallinna piirkonnas. Selleks on kavas ühendada Rail Baltic Tallinna Vanasadamaga, kust lähtuvad mereühendused Põhjamaadesse.

Toetus antakse Tallinna linna transpordiametile, kes vastutab ühistranspordi käitamise eest Tallinnas, uue, umbes 2 km pikkuse trammiliini ehitamiseks, et ühendada omavahel Tallinna lennujaam, Rail Balticu ühisterminal, kesklinn, Vanasadam ja piirkondlik raudteejaam.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

#### **5.5 Investeering: KOVide investeeringud jalgratta- ja/või jalgteedesse**

Meetme eesmärk on vähendada autosõltuvust ja suurendada säästlikku liikuvust piirkondades, mis asuvad väljaspool kolme peamist linnakeskust (Tallinn, Tartu ja Pärnu), kus omavalitsuste vähene finantssuutlikkus takistab turvaliste ja kliimasõbralike jalgratta- ja jalgteekoridoride arendamist.

Kohalikke omavalitsusi toetatakse 24 km pikkuse jalgratta- ja/või jalgteetaristu ehitamisel, et tagada turvaline ja säästlik juurdepääs avalikele teenustele, sealhulgas ühistranspordile, ja töökohtadele. Samuti pööratakse tähelepanu Rail Balticu kohalikele peatustele ning ühendustele olemasoleva jalgratta- ja jalgteede võrgustikuga.

Meede täiendab sarnast meetet, mida eeldatavasti rahastatakse ERFist ja mis aitab suurendada jalgrattaliiklust kolmes suuremas linnakeskuses – Tallinnas, Tartus ja Pärnus.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

**E.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava**

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möödühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
81	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutuselevõtmine	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) vastuvõtmine valitsuses	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) on vastu võetud				1. kv	2022	Vabariigi Valitsus on transpordi ja liikuvuse arengukava aastateks 2021–2035 heaks kiitnud. See hõlmab Tallinna ümbruskonna ühise piletimüügisüsteemi loomist, kohaliku biometaanika kasutuselevõttu hõlbustavaid meetmeid, suuremate linnade säästva linnaarengu kavade koostamist integreeritud transpordikoridoride põhimõtete vaimus, mitmeliigilise taristu planeerimist, raudtee sõlmjaamade, kiiruse ja ohutuse suurendamist, meretranspordi konkurentsivõime parandamist ja keskkonnahoidlikkuse suurendamist ning selle ühendamist mitmeliigilisse transpordisüsteemi, kiirema ja ohutuma maanteetranspordi arendamist. Kava sisaldab eesmärki vähendada CO <sub>2</sub> heidet 700 000 tonni (ehk 30 %) võrreldes 2018. aasta tasemega ning saavutada 2035. aastaks transpordisektoris tarbitavas energias taastuvenergia osakaal 24 %.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
82	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutusele võtmine	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) keskkonnasõbraliku ja säästliku transpordi arendamise rakendusplaani vastuvõtmine	Rakendusplaani on vastu võetud				4. kv	2022	Rakendusplaani kiidab heaks transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) juhtkomitee. See hõlmab Tallinna ümbruskonna ühise piletimüügisüsteemi loomist, kohaliku biometaani kasutuselevõttu hõlbustavaid meetmeid, suuremate linnade säästva linnaarengu kavade koostamist integreeritud transpordikoridoride põhimõtete vaimus, mitmeliigilise taristu planeerimist, raudtee sõlmjaamade, kiiruse ja ohutuse suurendamist, meretranspordi konkurentsivõime parandamist ja keskkonnahoidlikkuse suurendamist ning selle ühendamist mitmeliigilisse transpordisüsteemi, kiirema ja ohutuma maanteetranspordi arendamist. Rakendusplaanis sisaldub nõue, et vastutav minister esitab igal aastal valitsusele aruande.



Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
83	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutusele võtmine	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) rakendamine	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) mitme põhimeetme rakendamine on lõpule viidud				2. kv	2026	Transpordi ja liikuvuse arengukava peamiste meetmete rakendamine, sealhulgas Tallinna-Rohuküla liinil elektrifitseeritud raudtee rajamine ja pikendamine ning ühistranspordisüsteemi ühtlustamine Tallinna ümbruskonnas (piletid ja tasud) on lõpule viidud.
84a	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laeva ehitamise lepingu allkirjastamine	Leping on allkirjastatud.				1. kv	2024	Töövõtja ja Riigilaevastik on multifunktsionaalse töölaeva ehitamise lepingu allkirjastanud. Leping peab sisaldama laeva kasutatava kütuse kirjeldust, mis vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ ja investeeringu kirjelduses sätestatud nõuetele.
85a	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laev on tarnitud.	Laev on tarnitud ja vastu võetud.				2. kv	2026	Multifunktsionaalne töölaev on kooskõlas investeeringu kirjelduses esitatud kirjelduse, kriteeriumide ja tingimustega tarnitud ning Riigilaevastik on selle vastu võtnud.
86a	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ehitamine	Eesmärk	Ehitustööde hankelepingud Rail Balticu viaduktide ehitamiseks	Ehitustööde hankelepingud on allkirjastatud				3. kv	2023	Järgmiste Rail Balticu viaduktide kohta on sõlmitud ehitustööde hankeleping: Kangru viadukt, Raudalu viadukt, Raku viadukt, Männiku kergliiklusviadukt ja Männiku kergliiklustunnel.

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Viaduktide arv					
87a	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ehitamine	Siht	Lõpule viidud viaduktid		Viaduktide arv	0	5	1. kv	2026	Lõpule on viidud järgmiste Rail Balticu viaduktide ehitamine ja hankija on need vastu võtnud: Kangru viadukt, Raudalu viadukt, Raku viadukt, Männiku kergliiklusviadukt ja Männiku kergliiklustunnel.
89	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Trammiteede ehitusprojekti lõpuleviimine	Projektikavandi heakskiitmine				4. kv	2021	Tallinna linnaplaneerimise ja kommunaalteenuste amet võtab vastu trammitee projektilahenduse
90	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Ehituslepingu sõlmimine	Trammiliini ehitamiseks on sõlmitud ehitusleping				2. kv	2022	Tallinna linnaplaneerimise ja kommunaalteenuste ameti ning töövõtja vahel on sõlmitud ehitusleping Gonsiori tänava ja Põhja Puiestee vahelise trammiliini ehitamiseks.
91	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Siht	Uus trammiliin toimib		Trammitee meetrid	0	2500	4. kv	2025	2500 meetri pikkune trammitee lõik on lõpule viidud ja vastavalt Tallinna linnavalitsuse kasutusloale kasutusse võetud.
92	5.5. KOVide investeeringud jalgratta- ja/või jalgteedesse	Eesmärk	Konkurss toetuse saamiseks	Toetuste konkursi teatis on avaldatud				4. kv	2022	Omavalitsuste jaoks on välja kuulutatud avatud projektikonkurss toetuse saamiseks jalgratta- ja/või jalgteede rajamiseks.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
93	5.5. KOVide investeeringud jalgratta- ja/või jalgteedesse	Siht	Jalgratta- ja/või jalgteede taristu on valmis.		Km jalgratta- ja jalgteid	0	24	4. kv	2025	Toetuskava tulemusel ehitatakse vähemalt 24 km jalgratta- ja/või jalgteid. Need peavad üldjuhul olema uued teed. Põhjendatud juhtudel on lubatud olemasolevate jalgratta- ja/või jalgteede rekonstrueerimine, näiteks kui olemasoleva jalgteel laius ei vasta standarditele, mistõttu ei ole jalakäijatel ja jalgratturitel võimalik üheskoos turvaliselt ja teineteist segamata liikuda.

## F. KOMPONENT 6. TERVIS JA SOTSIAALKAITSE

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile tervishoiusüsteemi vastupidavus ja juurdepääs tervishoiusüsteemile, sotsiaalse turvavõrgu piisavus, juurdepääs sotsiaalteenustele ja noorte töötus. Komponendi raames on ette nähtud järgmine: tegeleda töajõupuudusega tervishoiusektoris, tugevdada esmatasandi arstiabi ja haiglaravi, laiendada suure töötusega perioodidel töötuskindlustushüvitise kestvust, parandada juurdepääsu sotsiaalteenustele, tegeleda noorte töötuse probleemiga ja vähendada soolist palgalõhet.

Selle komponendiga reageeritakse järgmistele riigipõhiste soovitustele: parandada tervishoiusüsteemi juurdepääsetavust ja vastupidavust, sealhulgas võttes meetmeid tervishoiutöötajate nappuse leevendamiseks, tugevdades esmatasandi arstiabi ja tagades elutähtsate meditsiinitoodetega varustatuse (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 1), parandada sotsiaalset turvavõrku ning juurdepääsu integreeritud sotsiaalteenustele (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2, 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 2 ja 2022. aasta riigipõhine soovitus nr 3) ning vähendada soolist palgalõhet, sealhulgas palkade läbipaistvuse suurendamise kaudu (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

### **F.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

#### ***6.1. Reform: Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine***

Reformi eesmärk on parandada Eesti tervishoiusüsteemi vastupidavust ja kriisidega toimetuleku võimet, tagades seeläbi inimestele juurdepääsu kvaliteetsetele integreeritud tervishoiuteenustele terves Eestis. Reform koosneb järgmistest elementidest:

- (i) 31. detsembriks 2024 võetakse vastu haiglavõrgu arendamise teekaart, milles nähakse ette haiglavõrgu tugevdamine, et muuta ravi tulemuslikumaks ja parandada taristut, ning määratakse kindlaks haiglate spetsialiseerumine, et vähendada rahuldamata ravivajaduse kõrget määra.
- (ii) Tervishoiutöötajate nappuse leevendamiseks on kavandatud kolm meedet:
  - a. 31. detsembriks 2022 võetakse vastu strateegiline raamistik kvaliteetsete tervishoiuteenuste osutamiseks terves riigis. Selles kirjeldatakse tervishoiuteenuste osutamist erinevates tervishoiusektorites, eelkõige eriarstiabi puhul, füüsiliste ja inimressursside jaotamist ning rahastamismehhanismi. 2023. aastaks suurendatakse vastuvõttu õenduse erialale 2020. aastaga võrreldes 5 %.
  - b. Et innustada tervishoiutöötajaid asuma tööle äärealadele, muudetakse arstide ja proviisorite tasustamissüsteemi.
  - c. Luuakse õdede tasustamissüsteemi, et innustada neid asuma tööle äärealadele.
  - d. Muudetakse sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelist kokkulepet, et sätestada nõuded, mis võimaldavad arstide puuduse vähendamiseks järk-järgult suurendada vastuvõttu teatavatel erialadel (nt perearstindus, psühhiaatria, sisehaigused). Muudatused jõustuvad 30. juuniks 2026.

#### ***6.2. [välja jäetud]***

### **6.2.a. Investeering: TERVIKUMi ehitamine**

Investeeringu eesmärk on parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust ja aidata parandada integreeritud viisil tervishoiu ja sotsiaalhoolekande pakkumist.

Investeeringuga nähakse ette uue tervishoiukeskuse ehitamine Viljandi linna. Investeering koosneb kahest osast: üldhaiglast ja esmatasandi tervisekeskusest.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **6.3. Reform: Tervishoiu esmatasandi tugevdamine**

Reformi eesmärk on tagada üldarstiabi kättesaadavus, parandada ravi järjepidevust ning muuta süsteem paindlikumaks ja inimkeskemaks. Meede koosneb kolmest osameetmest. Esiteks laiendati 30. septembril 2020 eriarstiabi teenuste kättesaadavuse parandamiseks esmatasandi tervishoiu e-konsultatsioonide kasutamist, võimaldades eriarstidel patsiente nõustada, ilma et oleks vaja silmast silma kohtuda. Teiseks jõustusid tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks 31. märtsil 2021 õigusaktid, millega nähti ette perearstidele makstavate toetuste suurendamine ning üldarstiabi rahastusmudeli muutmine viisil, mis soosiks perearstide töötamist esmatasandi tervisekeskustes. Kolmandaks on kavas muuta tervishoiuteenuste korraldamise seadust, et parandada patsientide nimistute teenindamist, tagades esmatasandi arstiabi järjepidevuse ja laiendades meditsiiniõdedele õiguse patsientidele ravimeid välja kirjutada.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2023.

### **6.4. Reform: E-tervise valitsemisraamistiku uuendamine**

Reformi eesmärk on uuendada e-tervise valitsemisraamistikku, et see vastaks senisest paremini tervishoiusüsteemi vajadustele ning oleks tagatud jätkusuutlikku tervishoiusüsteemi toetavate digilahenduste areng Eestis. Reform seisneb praeguse tervishoiusüsteemi IKT-valitsemismudeli läbivaatamises ja uue tulevikku vaatava e-tervise valitsemismudeli väljatöötamises, tagades partnerite ühise arusaama rollide ja vastutuse jaotusest e-tervises.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2023.

### **6.5. [välja jäetud]**

### **6.6. Investeering: Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks**

Investeeringu eesmärk on aidata vähese töökogemusega noortel tööd leida. Uuendatud kava „Minu esimene töökoht“ (MIT) reguleerivate õigusaktidega nähakse ette meetmed kahes harus: tööandjale makstav palgatoetus ja nooruki koolituskulude hüvitamine. Palgatoetust ja koolituskulu hüvitist (kuni 2 500 eurot) makstakse tööandjale, kes võtab tööle 16–29-aastase töötuna registreeritud noore, kellel puudub töökogemus või kelle töökogemus on lühiajaline. MIT-meede lõimitakse muude teenustega, et jätkata noorte ja tööandjate toetamist ka pärast töösuhte algust. Esmatähtis on vältida töösuhte enneaegset lõppemist ning teha koostöös tööandja ja noorukiga kindlaks koolitusvajadused. 30. juuniks 2022 esitatakse täiustatud noortegarantii tegevuskava, millega nähakse investeeringute kõrval ette täiendavad noorte töötute toetamise meetmed. Noortegarantii tegevuskava hõlmab meetmeid, millega parandada noorte oskusi, ennetada noorte töötust ja sellega võidelda, sh tegeledes mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga ja otsides võimalusi selle ennetamiseks, ning määrata noorte töötuse ennetamisel ja sellega võitlemisel kindlaks osalejad ja nende vastutusala.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2025.

### **6.7. Reform: Töötuskindlustushüvitise kestuse pikendamine**

Reformi eesmärk on võtta käsile pikka aega muret valmistanud sotsiaalse turvavõrgu piisavuse küsimus. Reform seisneb selles, et luuakse asjakohane mehhanism, mille abil pikendada töötuskindlustushüvitise kestust 60 päeva võrra, kui registreeritud töötuse tase ületab inflatsiooni/palgakasvu mitte kiirendavat töötuse taset (NAIRU/NAWRU) märkimisväärset määral. Pikendamise mehhanism ja märkimisväärne määr, mis ei tohi olla rohkem kui 2 %, määratakse kindlaks dialoogis tööturu osapooltega. Meetme eesmärk on aidata inimestel elada rasketes tööturutingimustes üle pikem töötuse periood.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2023.

### **6.8. Reform: Pikaajaline hooldus**

Reformi eesmärk on parandada pikaajalist hooldust. Reform koosneb järgmistest elementidest:

(i) sotsiaalhoolekande seaduse muudatustega määratletakse pikaajalise hoolduse mõiste ning kohustatakse kohaliku tasandi ametiasutusi järgima põhimõtet, et inimene peab saama elada võimalikult kaua oma kodus oma tavalises keskkonnas, nii et talle on kättesaadavad piisavad kvaliteetsed teenused. Muudatused jõustuvad 30. juuniks 2022;

(ii) sotsiaalteenuste ja hoolduse integreerimise tegevuskavas nähakse ette hoolduse integreerimise mudel, mida rakendada üle terve Eesti, ning määratakse kindlaks osalejate rollid ja vastutus ning süsteemi rahastamine. Tegevuskava võetakse vastu 31. detsembriks 2022;

(iii) sotsiaalkaitseministri käskkirjaga määratakse kindlaks kohalike ametiasutuste osutatavate hooldusteenuste vorm ja omadused, samuti nende rakendamise tingimused. Et võimaldada väiksema hooldusvajadusega eakamatel inimestel ja puuetega inimestel iseseisvalt toime tulla, peavad reformiga kaasnema piisavad investeeringud ja teenusearendus kohalike ametiasutuste poolt. Sotsiaalkaitseministri käskkiri jõustub 31. detsembriks 2024;

(iv) seadusemuudatustega, millega parandatakse suurema hooldusvajadusega laste toetussüsteemi, nähakse ette suurema hooldusvajadusega lastele osutatavate teenuste ajakohastamine ja integreerimine. Eelkõige on kavas hoolduskoormusega perekondade igakülgseks toetamiseks integreerida tervise-, haridus-, sotsiaalkaitse- ja tööhõiveteenused. Praegust toetussüsteemi lihtsustatakse ja hooldusvajaduste hindamine muudetakse põhjalikumaks, et vanematel oleks kindel kontaktpunkt, kust esialgset nõu ja tuge saada. Seadusemuudatused jõustuvad 31. märtsiks 2025.

### **6.9. Reform: Soolise palgalõhe vähendamine**

Reformi eesmärk on vähendada soolist palgalõhet. Reform seisneb heaolu arengukava 2023–2030 vastuvõtmises, selle rakendamises ja digitaalse soolise palgalõhe töövahendi käikulaskmises.

Heaolu arengukava võetakse vastu 31. märtsiks 2024 ning selles sätestatakse strateegilised eesmärgid vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ja vaesust, tagades soolise võrdõiguslikkuse ja suurema sotsiaalse kaasatuse ning edendades vähemusrühmadesse kuuluvate isikute võrdset kohtlemist. Heaolu arengukavas nähakse ette meetmed, millega vähendada soolist palgalõhet, suurendades tasustamise läbipaistvust, vähendades soostereotüüpide levikut ja negatiivset mõju naiste ja meeste eludele ja otsustele, sealhulgas haridus- ja karjäärivalikutes ja hoolduskoormuse kandmisel, ning toetades soolise võrdõiguslikkuse seaduse tulemuslikumat rakendamist.

31. märtsiks 2024 lastakse käiku digitaalne soolise palgalõhe töövahend, mis võimaldab tööandjatel lihtsal ja hõlpsal viisil saada ja analüüsida andmeid ja teavet, mis käsitlevad soolist palgalõhet ja

selle eeldatavaid põhjuseid nende organisatsioonis, aidates neil teha teadlikke valikuid ja võtta tulemuslikke meetmeid võrdse töötasu põhimõtte rakendamiseks ja palgalõhe vähendamiseks.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2024.

**F.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava**

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
94	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Haiglavõrgu arendamise teekaarti käsitleva valitsuse korralduse jõustumine	Valituse korraldus on jõustunud				4. kv	2024	Jõustunud on valituse korraldus, milles on sätestatud: – – loend piirkondliku, kesk- ja kohaliku tasandi haiglatest ning taastusravihaiglatest, et tagada võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele; – – haiglavõrgu konsolideerimise nõuded, eesmärgid ja meetmed; – – haiglate loendisse kantud haiglate ehitamiseks, renoveerimiseks ja ümberprofileerimiseks vajalikud investeeringud.
95	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilise raamistiku heakskiitmine	Tervise- ja tööminister on andnud tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilisele raamistikule heakskiidu.				4. kv	2022	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilises raamistikus esitatakse: - tervishoiuteenuste korraldamise meetmed eri tervishoiusektorites, eelkõige eriarstiabi vallas, - füüsiliste ja inimressursside jaotus, millega tagada tervishoiuteenuste osutamine kogu territooriumil, rahastamis-, valitsemis- ja teabevahetuse mehhanismid, mille abil tagada strateegia tulemuslikkus kogu riigis.



Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
96	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja jõustumine, et parandada arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi.	Tervise- ja tööministri käskkiri on jõustunud.				1. kv	2023	Jõustunud on tervise- ja tööministri käskkiri, millega parandatakse arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi, et motiveerida tervishoiutöötajaid töötama äärealadel.
96a	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuse jõustumine, et luua õdede kulude hüvitamise süsteem.	Tervise- ja tööministri käskkiri ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatus on jõustunud.				2. kv	2024	Jõustunud on tervise- ja tööministri käskkiri ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatus, millega luuakse õdede kulude hüvitamise süsteem, et motiveerida neid töötama äärealadel. See hüvitamissüsteem hõlmab üldõdesid ja eriõdesid esmatasandi tervishoius ja haiglates.
97	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Siht	Vastuvõtt õenduse erialale		Õenduse erialale vastu võetud inimeste arvu suurenemine protsentides	0	5	4. kv	2023	Õenduse erialale vastu võetud inimeste arv on suurenenud 2020. aastaga võrreldes 5 %.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
98	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Jõustub ministri määrus, millega muudetakse sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelist lepingut arstide nappuse kohta teatavatel erialadel.	Ministri määrus ning sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vaheline leping on jõustunud.				2. kv	2026	Jõustub sotsiaalministri määrus, millega muudetakse sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelist kokkulepet, et näha arstide puuduse vähendamiseks ette vastuvõtu järkjärguline suurendamine teatavatel erialadel (nt perearstid, psühhiaatria, sisehaigused).
99a	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehituslepingu allkirjastamine	Leping on allkirjastatud				2. kv	2023	Riigi Kinnisvara AS (Viljandi Haigla esindaja) ja töövõtja on allkirjastanud TERVIKUMi ehituslepingu, mis hõlmab hoone tehnosüsteeme, sealhulgas tehnilisi seadmeid kütte, jahutuse, ventilatsiooni, sooja vee, valgustuse ja elektri tootmise jaoks, mõõtmist, seire- ja juhtimissüsteeme ning sisetöid.
100a	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehitamine	TERVIKUM on ehitatud ja varustatud				4. kv	2025	TERVIKUMi üldhaigla ja esmatasandi tervisekeskuse ehitamine on lõpule viidud ja hoone on varustatud TERVIKUMi kasutusele võtmiseks vajalike seadmetega.
106	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu eriarstiabile juurdepääsu osa muutva valitsuse akti jõustumine.	Valitsuse akti muudatused on jõustunud				3. kv	2020	Jõustunud on õigusakti muudatused, millega parandada eriarstiabi teenuste kättesaadavust, ning esmatasandi tervishoiu e-konsultatsioonide kasutamist, võimaldades eriarstidel patsiente nõustada, ilma et oleks vaja silmast silma kohtuda.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
107	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Jõustuvad valitsuse õigusakti muudatused, millega muudetakse Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu perearstide kulusid ja teenuseid käsitlevat osa.	Valitsuse akti seadusemuudatuste jõustumine				1. kv	2021	Jõustuvad seadusemuudatused, millega nähakse ette perearstide püsikulude ja -teenuste rahastamine, et eraldada rohkem vahendeid esmatasandi meditsiinipraksistele väljaspool suurlinnapiirkondi, sealhulgas äärealadel, ning suurendatakse patsientide juurdepääsu diagnostika- ja sõeluringuteenustele.
108	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuste jõustumine	Seaduse jõustumisele viitav õigusnorm				1. kv	2023	Jõustuvad tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatused, millega parandatakse patsientide nimistute teenindamist, tagatakse esmatasandi arstiabi järjepidevus ja laiendatakse meditsiiniõdede õigusi patsientidele ravimeid välja kirjutada.
109	6.4. E-tervise valitsemisraamistiku uuendamine	Eesmärk	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava heakskiitmine	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava ettepanekud on „Eesti tervise IKT juhtimisraamistiku“ juhtkomitees heaks kiidetud.				2. kv	2023	E-tervise valitsemisraamistiku ja rakendusplaani käsitleva ettepaneku heakskiitmine, et ajakohastada e-tervise valitsemisraamistiku ja e-tervishoiuteenuste arendamise koordineerimist.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
113	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Meedet „Minu esimene töökoht“ tugevdava tervise- ja tööministri käskkirja jõustumine.	Tervise- ja tööministri käskkiri on jõustunud.				1. kv	2022	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, milles määratakse kindlaks meetme omadused ja selle rakendamise tingimused, sealhulgas rahastamine ja sihtrühm. Meetme eesmärk on võimaldada töökogemusega noortel saada töökogemusi ja parandada oma oskusi tööturul edukaks osalemiseks.
114	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Noortegarantii Tegevuskava	Valitsus on noortegarantii tõhustatud tegevuskava vastu võtnud				2. kv	2022	Valitsus võtab vastu muudetud noortegarantii tegevuskava, et toetada noorte tööhõivet. Tegevuskava hõlmab meetmeid, millega parandada noorte oskusi, ennetada noorte töötust ja sellega võidelda, sh tegeledes mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga ja otsides võimalusi selle ennetamiseks, ning määrata noorte töötuse ennetamisel ja sellega võitlemisel kindlaks osalejad ja nende vastutusala.
115	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Siht	Meetmes „Minu esimene töökoht“ osalevate noorte arv		Osalejate arv	0	3178	4. kv	2025	Meetmes „Minu esimene töökoht“ on osalenud vähemalt 3 178 noort vanuses 16–29 aastat (meetmega hõlmatute kumulatiivne arv).

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
116	6.7. Töötuskindlustushüvitiste kestuse pikendamine	Eesmärk	Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muudatuste jõustumine	Seadusemuudatuste jõustumine				2. kv	2023	Seadusemuudatuste jõustumine, et näha ette püsiv mehhanism töötuskindlustushüvitiste kestuse pikendamiseks 60 päeva võrra, eelkõige juhul, kui registreeritud töötuse tase ületab inflatsiooni/palgakasvu mitte kiirendavat töötuse taset märkimisväärsel määral. Pikendamise mehhanism ja märkimisväärne määr, mis ei tohi olla rohkem kui 2 %, määratakse kindlaks dialoogis tööturu osapooltega.
117	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalhoolekande seaduse muudatuste jõustumine	Seadusemuudatus on jõustunud				2. kv	2022	Jõustuvad sotsiaalhoolekande seaduse muudatused, millega määratletakse pikaajalise hoolduse mõiste ning kohustatakse kohaliku tasandi ametiasutusi järgima põhimõtet, et inimene peab saama elada võimalikult kaua oma kodus oma tavalises keskkonnas, nii et talle on kättesaadavad piisavad kvaliteetsed teenused.
118	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise tegevuskava	Tegevuskava vastuvõtmine				4. kv	2022	Sotsiaalministeerium võtab vastu tegevuskava, milles nähakse ette hoolduse integreerimise mudel, mida rakendada üle terve Eesti, ning määratakse kindlaks süsteemi finantseerimise mudelis osalejate rollid ja vastutus.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
119	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalkaitseministri käskkirja jõustumine	Sotsiaalkaitseministri käskkirja jõustumine				4. kv	2024	Sotsiaalkaitseministri käskkirjaga määratakse kindlaks kohalike ametiasutuste osutatavate teenuste vorm ja omadused, samuti nende rakendamise tingimused. Et võimaldada väiksema hooldusvajadusega eakamatel inimestel ja puuetega inimestel iseseisvalt toime tulla, peavad reformiga kaasneva investeeringud ja teenusearendus kohalike ametiasutuste poolt.
120	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Suure hooldusvajadusega laste toetussüsteemi parandamist käsitlevate seadusemuudatuste jõustumine	Seadusemuudatuste jõustumine				1. kv	2025	Jõustuvad seadusemuudatused, millega nähakse ette suurema hooldusvajadusega laste jaoks mõeldud teenuste ajakohastamine ja integreerimine. Eelkõige on kavas järgmised sammud: - hoolduskoormusega perekondade igakülgseks toetamiseks integreeritakse tervise-, haridus-, sotsiaalkaitse- ja tööhõiveteenused, - praegust toetussüsteemi lihtsustatakse ja hooldusvajaduste hindamine muudetakse põhjalikumaks, et vanematel oleks kindel kontaktpunkt, kust esialgset nõu ja tuge saada.
121	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Heaolu arengukava (2023–2030) vastuvõtmine valitsuses	Heaolu arengukava on vastu võetud				1. kv	2024	Kavas kirjeldatakse meetmeid, millega vähendada soolist palgalõhet.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
122	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend	Soolise palgalõhe töövahendi prototüübi väljaarendamine.				4. kv	2022	Välja tuleb arendada soolise palgalõhe töövahendi prototüüp, et varustada tööandjad soolist palgalõhet ja selle eeldatavaid põhjuseid nende organisatsioonis käsitlevate andmete ja teabega, aitamaks neil teha teadlikke valikuid ja võtta tulemuslikke meetmeid võrdse töötasu põhimõtte rakendamiseks ja palgalõhe vähendamiseks.
123	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend	Digitaalse soolise palgalõhe töövahendi kasutuselevõtt				1. kv	2024	Soolise palgalõhe töövahend tehakse tööandjatele kättesaadavaks, et varustada neid andmete ja teabega, mis käsitlevad soolist palgalõhet ja selle eeldatavaid põhjuseid nende organisatsioonis, aitamaks neil teha teadlikke valikuid ja võtta tulemuslikke meetmeid võrdse töötasu põhimõtte rakendamiseks ja palgalõhe vähendamiseks.

## **G. AUDIT JA KONTROLL**

### **G.1. TAGASTAMATU RAHALISE TOETUSEGA SEOTUD REFORMIDE JA INVESTEERINGUTE KIRJELDUS**

Reformi eesmärk on kehtestada õigusraamistik taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks. Selles määratakse kindlaks asjaomaste avaliku sektori asutuste roll taastekava rakendamisel ja see, kuidas need asutused oma ülesandeid täidavad.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2021.



**G.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava**

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
124	Taastekava rakendamine ja järelevalve	Eesmärk	Jõustub valitsuse määrus, millega on kehtestatud õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks.	Valitsuse määrus on jõustunud				4. kv	2021	Enne, kui esitatakse esimene maksetaotlus, on jõustunud määrus, millega kehtestatakse õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks. Määruses määratakse kindlaks vähemalt Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamises osalevad asutused ja nende ülesanded, sealhulgas rahandusministeeriumi, valdkondlike ministeeriumide ja Riigi Tugiteenuste Keskuse ülesanded.

## H. KOMPONENT 8. REPOWEREU

REPowerEU peatükis käsitletakse sõltuvuse vähendamist fossiilkütustest. Komponenti eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu; hõlbustada valitud majandussektorite CO<sub>2</sub> heite vähendamist; suurendada elektri jaotusvõrgu võimsust; edendada kestliku biometaani kasutuselevõttu ja kiirendada taastuvate energiaallikate integreerimist.

REPowerEU peatükiga reageeritakse riigipõhiste soovitudele vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lubade andmise menetluste edasise lihtsustamise abil ja tugevdades riigisisest elektrivõrku (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

Sõltuvust fossiilkütustest on kavas vähendada järgmiste meetmetega: meede, millega hõlbustatakse taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, meede, millega suurendatakse taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu elektri jaotusvõrgule, ning meede kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamiseks. Taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamisel on piiriülene ja mitut riiki hõlmav mõju, mis puudutab eelkõige Läänemere piirkonda ja Soomet, aidates kindlustada energiavarustust liidus tervikuna. Sõltuvuse vähendamisel imporditud fossiilkütustest on Euroopa tasandi lisaväärtus, kuna nii vabastatakse praeguses maagaasi tarnepiirangute olukorras teistele liikmesriikidele, kes ei ole veel suutnud vähendada oma sõltuvust fossiilkütustest, täiendavat tarnemahtu.

### **H.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus**

#### ***8.1 Reform: Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine***

Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eelkõige tuuleenergia kasutuselevõttu. Reform koosneb järgmistest osadest:

- Asjaomaste seadusemuudatuste jõustumine, millega muuta sujuvamaks tuuleenergeetika projektide planeerimist, lubade andmist ja keskkonnamõju hindamist.
- Valitsus määrab kindlaks tuuleenergeetika arendamise prioriteetsed alad, tuginedes tehnilisele aruandele, milles on kindlaks määratud prioriteetsed arendusalad potentsiaalse kogutootmisvõimsusega hinnanguliselt kuni 1 000 MW.
- Kohalikud omavalitsused saavad toetust, et parandada tuuleenergia arendamisega seotud haldusmenetlusi, sealhulgas lubade andmist.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2026.

#### ***8.2 Investeering: Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektri jaotusvõrgule***

Investeeringuga on kavas elektri jaotusvõrgu võimsust suurendada. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutuselevõttu piirab praegu elektri jaotusvõrgu vähenenud võimsus. Investeeringud hõlmavad elektrivõrgus tehtavaid töid, millega suurendatakse võrgu võimsust 160 MW võrra.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2026.

### **8.3. Investeering: Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine**

Meetme eesmärk on edendada kestliku biogaasi ja kestliku biometaani taastuvenergia direktiivi (RED II) kohast kasutuselevõttu ja kiirendada taastuvate energiaallikate integreerimist. Investeering koosneb osainvesteeringutest.

Esimese osainvesteeringuga luuakse regulatiivsed, organisatsioonilised ja finantstingimused kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutamise suurendamiseks. Esimene osainvesteering koosneb kahest osast:

1. Eesti tellib sõltumatu uuringu, millele toetudes määratakse kindlaks regulatiivsed, organisatsioonilised ja finantsmeetmed, mida on vaja kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutamise suurendamiseks algatada ja rakendada. Uuringus antakse hinnang maagaasi, biogaasi ja biometaani tarbimise varasematele ja praegustele mahtudele ning pannakse paika tulevase nõudluse kujundamise kava, milles näidata kestliku biogaasi ja kestliku biometaani potentsiaali pikemas perspektiivis maagaasi asendajana. Uuringu lõpparuanne avaldatakse keskkonnaministeeriumi veebilehel;
2. valitsus kiidab kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava heaks. Tegevuskava sisaldab loetelu seadusemuudatustest ja meetmetest, mis on vajalikud kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamiseks.

Teine osainvesteering hõlmab käitiste ehitamist. Meetme toel suurendatakse kestliku biometaani tootmisvõimsust vähemalt 4 000 000 kuupmeetri võrra. Biometaani kasutuselevõtu edendamiseks tehtava toetustaotluste konkursi tingimused peavad sisaldama valikukriteeriumi, mille kohaselt biojäätmel vedavate veoautode liiklus peab olema võimalikult väike.

Investeeringu rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2026.

## H.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
125	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Projektikonkursi korraldamine kohalike omavalitsuste toetamiseks	Projektikonkursi kutse on avaldatud				3. kv	2023	Kuulutatakse välja konkurss, mille alusel saavad kohalikud omavalitsused palgata eksperte ja hankida teenuseid, mille abil parandada tuuleenergia arendamise haldusmenetlusi, sealhulgas lubade andmist.
126	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Jõustatakse asjaomaste õigusaktide muudatused, millega ühtlustatakse lubade andmist, planeerimist ja keskkonnamõju hindamist.	Muudatused on jõustunud				2. kv	2024	Jõustuvad seadusemuudatused, mille abil lihtsustada tuuleenergeetika projektide lubade andmist, kavandamist ja keskkonnamõju hindamist. Selleks tuleb muuta vajalikul määral järgmisi seadusi: ehitusseadustik, veeseadus, planeerimisseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, keskkonnatasude seadus ja metsaseadus.
127	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad	Valitsuse otsus on vastu võetud				3. kv	2024	Valitsus võtab vastu otsuse, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad. Valitsuse otsus põhineb tehnilisel aruandel, milles on kindlaks määratud prioriteetsed arendusalad potentsiaalse kogutootmisvõimsusega hinnanguliselt kuni 1 000 MW.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
128	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Siht	Kohalike omavalitsuste toetamine		Toetust saanud kohalike omavalitsuste arv	0	20	1. kv	2025	20 kohalikku omavalitsust on saanud projektikonkursi tulemusel toetust, et palgata eksperte või hankida teenuseid, või saanud kasutada keskselt osutatud teenuseid tuuleenergia arendamisega seotud haldusmenetluste, sealhulgas lubade andmise lihtsustamiseks.
129	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrijaotusvõrgule	Eesmärk	Elektrijaotusvõrgu tööde kaasrahastamise lepingu allkirjastamine	Lepingud on allkirjastatud				1. kv	2024	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning Elering ASi vahel tuleb allkirjastada elektrijaotusvõrgu tööde kaasrahastamise leping, millega suurendada elektrijaotusvõrgu võimsust 160 MW võrra.
130	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrijaotusvõrgule	Siht	Ehituse lõpetamine ja 160 MW võimsuse lisamine		Megavatti täiendavat võimsust	0	160	1. kv	2026	Elektrijaotusvõrgu tööd tuleb lõpule viia ja selle tulemusena peab elektrijaotusvõrgu võimsus suurenema 160 MW võrra.
131	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Toetustaotluste konkursi korraldamine biometaani kasutuselevõtu hoogustamiseks	Toetustaotluste konkursi kutse on avaldatud				2. kv	2024	Tuleb korraldada toetustaotluste konkurss kestliku biometaani kasutuselevõtu hoogustamiseks kooskõlas taastuvenergia direktiiviga (RED II). Konkursikutse sisaldab valikukriteeriumide hulgas investeeringu kirjelduses sätestatud nõuet.

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
132	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Sõltumatu uuring, millega tehakse kindlaks vajadus regulatiivsete, organisatsiooniliste ja finantsmeetmete järele	Uuringu lõpparuanne on avaldatud				4. kv	2024	Keskkonnaministeeriumi veebisaidil tuleb avaldada sõltumatu uuringu lõpparuanne, milles määratakse kindlaks vajadus regulatiivsete, organisatsiooniliste ja finantsmeetmete järele, mida tuleks algtada ja rakendada kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutamise suurendamiseks. Aruanne peab sisaldama hinnangut kestliku biogaasi ja kestliku biometaani potentsiaali kohta asendada aja jooksul maagaas, tuginedes varem tarbitud koguste ja tulevase nõudluse analüüsile.
133	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava väljatöötamine.	Tegevuskava on heaks kiidetud				2. kv	2025	Valitsus kiidab kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava heaks. Tegevuskava sisaldab loetelu seadusemuudatustest ja meetmetest, mis on vajalikud kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamiseks.
134	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Siht	Uute biometaani tootmisüksuste rajamine		Kestliku biometaani tootmisvõimsuse suurenemine kuupmeetrites	0	4 000 000	2. kv	2026	Kestliku biometaani tootmisvõimsus peab toetuskava tulemusel suurenema vähemalt 4 000 000 kuupmeetri võrra.

## 2. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu

Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki hinnanguline kogumaksumus on 953 330 000 eurot.

REPowerEU peatüki hinnanguline kogumaksumus on 90 040 000 eurot. Sealhulgas on määruse (EL) 2023/435 artikli 21c lõike 3 punktis a osutatud meetmete hinnanguline kogumaksumus 0 eurot ning REPowerEU peatükis sätestatud muude meetmetega seotud kulud on 90 040 000 eurot.

## 2. JAGU: RAHALINE TOETUS

### 1. Rahaline toetus

Artikli 2 lõikes 2 osutatud osamakسد korraldatakse järgmiselt.

Esimene osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
23	2.1. Ettevõtete rohepöörde	Eesmärk	Rohepöörde rakkerühma loomine rohepöörde rakendamiseks ja seireks
28	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogrammid	Eesmärk	Arendusprogrammi kavandamise ja koostamise töörühma moodustamine
37	2.6. Rohefond	Eesmärk	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning SmartCapi vahelise lepingu allakirjutamine
38	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringupoliitika dokumendi vastuvõtmine SmartCapi poolt
44	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Eesmärk	Andmehaldusmeeskonna moodustamine statistikaametis, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis ning Riigi Infosüsteemi Ametis
70	4.4. Energiamaajanduses rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus investeeringute kohta, mis on vajalikud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute tühistamiseks.
71	4.4. Energiamaajanduses rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsuse vastuvõtmine, et kiita heaks energiamaajanduse arengukava koostamine ning määrata kindlaks vastutajad ja tähtajad.
74	4.5. Elektrivõrgu tugevdamise programm taastuvenergia tootmisvõimekuse tõstmiseks ning kliimamuutustega (nt tormid) kohanemiseks	Eesmärk	Võrguinvesteeringute kaasrahastamise lepingu allkirjastamine põhivõrguettevõtjaga

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
81	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutuselevõtt	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) vastuvõtmine valitsuses
89	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Trammiteede ehitusprojekti lõpuleviimine
106	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu eriarstiabile juurdepääsu osa muutva valitsuse akti jõustumine.
107	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Jõustuvad valitsuse õigusakti muudatused, millega muudetakse Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu perearstide kulusid ja teenuseid käsitlevat osa.
113	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Meedet „Minu esimene töökoht“ tugevdava tervise- ja tööministri käskkirja jõustumine.
124	Audit ja kontroll	Eesmärk	Jõustub valitsuse määrus, millega on kehtestatud õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks.
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Teine osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
1	1.1. Ettevõtete digipööre	Eesmärk	Projektikonkursi ettevalmistamine koos hindamiskriteeriumide ja toetuse andmise tingimustega
11	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Eesmärk	Digioskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiseste õigusaktide jõustumine
16	1.5.1. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Strateegiate väljatöötamise ettevalmistamine
19	1.5.2. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel - Innovaatilised ettevõtluskeskused peamistel eksporditurgudel	Eesmärk	Ettevalmistav analüüs ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukoha kindlaksmääramiseks



Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
21	1.5.3. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel - Globaalsed e-ekspordi löögirühmad ja virtuaallavad	Eesmärk	Löögirühmade loomine ja sihtkohtade valimine ülemaailmsete digilähetuste jaoks
25	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Eesmärk	Roheoskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiseste õigusaktide jõustumine
32	2.4. Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Eesmärk	Toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine
34	2.5. Ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt	Eesmärk	Konkursi väljakuulutamine
51	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Juurdepääs digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistendi platvormi kaudu
54	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Keskselt osutatud / jagatud IT-baasteenuste väljaarendamine
65	4.2. Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	Eesmärk	Korterelamute rekonstrueerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine
68	4.3. Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine	Eesmärk	Renoveerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine
90	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Ehituslepingu sõlmimine
114	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Noortegarantii tegevuskava
117	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalhoolekande seaduse muudatuste jõustumine
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Kolmas osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
7	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormide arendamine

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
24	2.1. Ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Ringmajanduse tegevuskava vastuvõtmine rohepöörde rakkerühmas
41	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvenergiat põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks	Eesmärk	Toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine
47	3.2. Erasisikutele sündmusteenuste ja etteaimavate teenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine
49	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt
63	4.1. Energiatõhustamise soodustamine	Eesmärk	Koostöölepingu sõlmimine, et sätestada SA Kredex / Enterprise Eesti ja maakondlike arenduskeskuste vahelise koostöö tingimused.
76	4.6. Tööstusaladel elektritootmiseseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm	Eesmärk	Projektikonkursi väljakuulutamise tööstusaladel energiatootmise hoogustamiseks
78	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Eesmärk	Energiasalvestuse pilootprogrammi projektikonkursi väljakuulutamise
82	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutuselevõtt	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) keskkonnasõbraliku ja säästliku transpordi arendamise rakendusplaani vastuvõtmine
92	5.5. KOVide investeeringud jalgratta- ja/või jalgteedesse	Eesmärk	Konkurss toetuse saamiseks
95	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilise raamistiku heakskiitmine
96	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja jõustumine, et parandada arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi.
99a	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehituslepingu allkirjastamine
108	6.3. Tervishoiu esmatasandi tugevdamine	Eesmärk	Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuste jõustumine

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
109	6.4. E-tervise valitsemisraamistiku uuendamine	Eesmärk	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava heakskiitmine
116	6.7. Töötuskindlustushüvitise kestuse pikendamine	Eesmärk	Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muudatuste jõustumine
118	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise tegevuskava
122	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Neljas osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
2	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine
12	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolitustele registreerumine
17	1.5.1. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Uuringute tellimine
29	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogrammid	Eesmärk	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi käivitamine
35	2.5. Ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt	Siht	Projektikonkursi tulemusel toetuse saanud projektide arv
43a	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Eesmärk	Toetuste konkursi väljakuulutamine
55	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riikliku privaattaristule kasutuselevõtt avaliku sektori asutuste poolt
56	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Pilvetaristule laiendamine andmesaatkonnale
84a	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laeva ehitamise lepingu allkirjastamine
86a	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ehitamine	Eesmärk	Ehitustööde hankelepingud Rail Balticu viaduktide ehitamiseks

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
96a	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuse jõustumine, et luua õdede kulude hüvitamise süsteem.
97	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Siht	Vastuvõtt õenduse erialale
121	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Heaolu arengukava (2023–2030) vastuvõtmine valitsuses
123	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend
125	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Projektikonkursi korraldamine kohalike omavalitsuste toetamiseks
126	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Jõustatakse asjaomaste õigusaktide muudatused, millega ühtlustatakse lubade andmist, planeerimist ja keskkonnamõju hindamist.
129	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrienergia võrgule	Eesmärk	Elektrienergia võrgu kaasrahastamise lepingu allkirjastamine
131	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Toetustaotluste konkursi korraldamine biometaani kasutuselevõtu hoogustamiseks
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Viies osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
4	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Ehitusalase digitehnoloogia kasutamise rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamine
8	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	E-veoselehe (eCMR) liidese arendustööd
14	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppe uute moodulite arv
15	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	IKT-spetsialistide kvalifikatsioonistandardite läbivaatamine.
26	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppemoodulite arv

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
39	2.6. Rohefond	Siht	Riskikapitalifondidesse tehtud investeeringute või ettevõtetesse tehtud omakapitaliinvesteeringute maht
43b	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Siht	Projektikonkursi tulemusel välja valitud projektide arv
57	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Elutähtsate süsteemide üleviimine pilvelahendusega andmesaatkonda
58	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riigiasutuste infosüsteemide keskne turvatestimine
59	3.6. Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegilise analüüsi uuele tasemele viimine Eestis	Eesmärk	Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatuse ning muude strateegilise analüüsi keskuse jaoks vajalike seadusandlike, halduslike ja lepinguliste muudatuste jõustumine
61	3.8. Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kasutuselevõtt uutes kohtades
64	4.1. Energiatõhusustamise soodustamine	Eesmärk	Kasutusele on võetud digitaalsed vahendid, millega hõlbustada juurdepääsu rekonstrueerimist käsitlevale teabele, sealhulgas visualiseerida rekonstrueerimise tulemusi ja hinnata rekonstrueerimiskulusid.
66	4.2. Korterelemute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid
69	4.3. Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid
72	4.4. Energiamajanduses rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Asjaomaste esmaste ja/või teiseste õigusaktide jõustumine ja juhendmaterjalide avaldamine, et leevendada taastuvenergia tootmiseseadmete ja energiasalvestusseadmete rajamise takistusi.
80a	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Töövõtjate valimine radari ja passiivse radarisüsteemi / andurite rajamiseks
94	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Haiglavõrgu arendamise teekaarti käsitleva valitsuse korralduse jõustumine
119	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalkaitseministri käskkirja jõustumine

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
120	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Suure hooldusvajadusega laste toetussüsteemi parandamist käsitlevate seadusemuudatuste jõustumine
127	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad
128	8.1. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Siht	Kohalike omavalitsuste toetamine
132	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Sõltumatu uuring, millega tehakse kindlaks vajadus regulatiivsete, organisatsiooniliste ja finantsmeetmete järele
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Kuues osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
3	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine
5	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Avalike teenuste kättesaadavus e-ehituse platvormil
6	1.2. E-ehituse arendamine	Siht	Arendus- ja prototüüpimisprojektide lõpuleviimine
9	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Lõpetatud projektide arv kokku
33	2.4. Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Siht	Toetatud projektide arv
42	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvenergiast põhineva rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Eesmärk	Rohevesiniku tootmise tehnoloogiad ja seadmed
45	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekvaliteedi parandamise projektide lõpuleviimine
46	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekogumite avaldamine riiklikus avaandmete teabeväras

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
48	3.2. Erasisikutele sündmusteenuste ja etteaimavate teenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute sündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine
50	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt
52	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Bürokraati virtuaalassistendi kasutuselevõtt digitaalsete avalikke teenuseid pakkuvates teeninduskeskkondades
53	3.4. #Bürokraati programm (riikliku virtuaalassistendi platvorm ja ökosüsteem)	Siht	Juurdepäas digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistendi platvormi kaudu
62	3.8. Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kasutuselevõtt uutes kohtades
73	4.4. Energiamaajanduses rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Energiamaajanduse arengukava vastuvõtmine valitsuses
91	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Siht	Uus trammiliin toimib
93	5.5. KOVide investeeringud jalgratta- ja/või jalgteedesse	Siht	Jalgratta- ja/või jalgteede taristu on valmis.
100a	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehitamine
115	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Siht	Meetmes „Minu esimene töökoht“ osalevate noorte arv
133	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaanitootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Biogaasi ja biometaanitootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava väljatöötamine.
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Seitsmes osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
10	1.3. E-veoselehte teenuste arendamine	Eesmärk	E-veoselehtede väljatöötamise ja kasutuselevõtu järelhindamine
13	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolituste lõpuleviimine



Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
18	1.5.1. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Siht	Riigi- ja regioonipõhiste ekspordistrateegiate arv
20	1.5.2. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel - Innovaatilised ettevõtluskeskused peamistel eksporditurgudel	Siht	Avatud ettevõtluskeskuste arv
22	1.5.3. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel - Globaalsed e-eksporti löögirühmad ja virtuaallavad	Siht	Globaalsete löögirühmade lähetuste arv ja nende suurütuste arv, kus Eesti on virtuaallavade kaudu esindatud
27	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Siht	Oskuste täiendamise ja ümberõppeprogrammides osalevad inimesed
30	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogrammid	Siht	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi kaudu toetust saanud klastrite arv
31	2.3. Rohetehnoloogiate arendusprogrammid	Siht	Rohetehnoloogiate arendusprogrammi kaudu toetust ja erainvesteeringuid saanud idufirmade arv
36	2.5. Ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt	Siht	Lõpetatud projektide arv
40	2.6. Rohefond	Siht	Riskikapitalifondidesse tehtud investeeringute või ettevõtetesse tehtud omakapitaliinvesteeringute maht
43	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvenergial põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks	Siht	Taastuvatel energiaallikatel põhinevatele rohevesiniku tehnoloogiatele eraldatud toetused moodustavad vähemalt 49,49 miljonit eurot
43c	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Siht	Lõpetatud projektide arv
60	3.7. Rahapesu ja terrorismi rahastamise reaalsaja strateegilise analüüsi süsteem	Eesmärk	Strateegilise analüüsi keskuse jaoks uue reaalsajas kasutatava IKT-analüüsisüsteemi väljatöötamine ja selle üleandmine rahapesu andmebüroole
67	4.2. Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Kasvuhoonegaaside heite hinnanguline vähenemine aastas



Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
69a	4.3. Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine	Siht	Suurema energiatõhususega eluruumid
75	4.5. Elektrivõrgu tugevdamise programm taastuvenergia tootmisvõimekuse tõstmiseks ning kliimamuutustega (nt tormid) kohanemiseks	Siht	Täiendav võrguvõimsus, mis on loodud investeeringutega ülekandevõrku.
77	4.6. Tööstusaladel elektritootmiseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm	Siht	Tööstusaladel või nende läheduses toimuva taastuvenergia tootmise jaoks on elektrivõrgus loodud täiendav liitumisvõimsus.
79	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Siht	Investeeringutoetusest tulenev täiendav soojussalvestusvõimsus
80	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Siht	Investeeringutoetusest tulenev täiendav elektrisalvestusvõimsus
80b	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Radari ja passiivse radarisüsteemi / andurite kasutuselevõtt
80c	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Avameretuulikute kõrgusepiirangu kaotamine Liivi lahes ja Hiiumaal, Saaremaal, Vormsil
83	5.1. Ohutu, keskkonnahoidliku, konkurentsivõimelise, vajaduspõhise ja jätkusuutliku transpordi- ja energiataristu kasutuselevõtt	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) rakendamine
85a	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laev on tarnitud.
87a	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ehitamine	Siht	Lõpule viidud viaduktid
98	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Jõustub ministri määrus, millega muudetakse sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelist lepingut arstide nappuse kohta teatavatel erialadel.
130	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrijaotusvõrgule	Siht	Ehituse lõpetamine ja 160 MW võimsuse lisamine

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
134	8.3. Kestliku biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamine	Siht	Uute biometaani tootmisüksuste rajamine
		Osamaksumma	95 318 480 eurot

### 3. JAGU: TÄIENDAV KORD

#### 1. Taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord

Eesti taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamine toimub vastavalt järgmisele korrale.

Taaste- ja vastupidavuskava üldise koordineerimise, järelevalve ja rakendamise tagavad rahandusministeerium juhtiva ministeeriumina ja Riigi Tugiteenuste Keskus. Riigi Tugiteenistuse Keskus tegutseb korraldusasutusena. Järelevalve ja hindamisega seotud ülesandeid täidab rahandusministeeriumi riigieelarve osakond koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega.

Valdkondlikud ministeeriumid ja asutused täidavad neile taastekava rakendamisel määratud kohustusi. Ministeeriumite talitused toetavad nende pädevusse kuuluvate projektide edenemise järelevalvet ning teevad tihedat koostööd Riigi Tugiteenuste Keskusega ja rahandusministeeriumiga. Et registreerida kõik kava rakendamise ja järelevalvega seotud andmed, kasutatakse olemasolevat struktuurifondide operatiivsüsteemi (SFOS).

Auditeerimisasutusena tegutseb rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond, mis auditeerib loodud juhtimis- ja kontrollisüsteeme korrapäraselt. Samuti koostab see kokkuvõtte maksetaotlustega seoses tehtud audititest. Auditeerimisasutus haldab ka pettusevastase koordineerimise talitust.

Kõik riiklikud ja välised allikad kantakse koos valdkondlike programmide eelarvesse, mis võimaldab teostada läbipaistvat järelevalvet valdkondliku rahastamise üle ning teha kindlaks riskid ja vältida topeltrahastamist.

#### 2. Komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord

Riigi Tugiteenuste Keskus kui korraldusasutus vastutab Euroopa Komisjonile maksetaotluste esitamise eest ja koostab vahendite haldamise kinnituse, millega tõendab, et vahendeid on kasutatud ettenähtud otstarbel, teave on täielik, täpne ja usaldusväärne ning kontrollisüsteem annab vajaliku kindluse. Lisaks tagab järelevalve ja hindamise ka rahandusministeerium koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega.

Kava rakendamise ja järelevalvega seotud andmeid säilitatakse olemasolevas ühtses infosüsteemis – struktuurifondide operatiivsüsteemis (SFOS). Struktuurifondide operatiivsüsteemi on kohandatud vastavaks andmete kogumist, eduaruandeid ja maksetaotlusi käsitlevatele nõuetele, mis on sätestatud määruses (EL) 2021/241, sealhulgas selleks, et koguda näitajaid ja muud teavet, mis on vajalik eesmärkide ja sihtide saavutamise tõendamiseks ja nende kohta aru andmiseks.

Struktuurifondide operatiivsüsteemi kasutavad kõik taastekava rakendamises osalejad. Struktuurifondide operatiivsüsteemis sisalduvat teavet taastekava edenemise ja tulemuste kohta, samuti tuvastatud puuduste ja kõigi võetud parandusmeetmete kohta ajakohastatakse pidevalt.

Koosõlas määruse (EL) nr 2021/241 artikli 24 lõikega 2 esitab Eesti pärast käesoleva lisa punktis 2.1 esitatud eesmärkide ja sihtide täitmist komisjonile asjakohaselt põhjendatud taotluse, et rahaline toetus välja makstaks. Eesti tagab, et komisjonil on taotluse korral täielik juurdepääs asjaomastele alusandmetele, mis kinnitavad maksetaotluses esitatud põhjendusi, nii maksetaotlusele määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 3 kohase hinnangu andmiseks kui ka auditeerimise ja kontrolli eesmärgil.